

REŠITVE NALOG

Zgodovina 8, samostojni delovni zvezek

Avtorice: Sonja Bregar Mazzini, Loretta Pečoler, Petra Štampfl

Ljubljana, avgust 2018

STRAN	8
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.: Stoletna vojna: <ul style="list-style-type: none"> - vojna med Anglijo in Francijo - trajala 116 let (1337–1453) Kuga: <ul style="list-style-type: none"> - V Evropo so bolezen prinesle italijanske trgovske ladje. - Bolezen se je hitro širila in pomorila veliko ljudi. - Bolezenski znaki: otečene bezgavke v dimljah in pod pazduhami . - Polja ostanejo neobdelana, zamre trgovina in druge gospodarske dejavnosti ... CERKVENI RAZKOL

STRAN	9
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Evropo (do današnje Rusije), Sredozemlje, Severno in Vzhodno Afriko, del Azije

STRAN	9
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Po smislu, npr.: Odprava Marca Pola je na pot krenila iz Benetk. Prepluli so Jadransko morje in vzhodno Sredozemlje. Potovali so preko Jugozahodne Azije do perzijskega pristanišča Hormoz/Ormuz (današnji Iran). Pot so nadaljevali (po znani Svileni poti) preko Afganistana na Kitajsko. Prehodili so puščavo Gobi in dosegli glavno mesto Kitajske – Peking. Marco Polo je obplul tudi današnji Vietnam, Malezijo, del Indonezije, Indijo.

STRAN	10
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	krzno, svilo, usnje, zlate izdelke

STRAN	10
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Genovežane je leta 1453 vznemirilo osmansko (turško) zavzetje Konstantinopla, ker so se bali, da bodo zamrli trgovski stiki, ki so jih imeli vzpostavljene z različnimi kraji na Vzhodu, ob Črnem morju ...

STRAN	11
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Politični vzroki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povečati ozemlje, moč in vpliv države (osvojiti nova ozemlja, najti zlato, širiti krščanstvo). <p>Gospodarski vzroki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev trgovskih stikov (trgovina z dragocenim orientalskim blagom). <p>Osebni vzroki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odkrivanje in spoznavanje novih dežel (radovednost), - širjenje krščanstva, - bogastvo (zlato), - vpliv, ugled, slava.

STRAN	12
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Karavela je bila lažja in hitrejša od ladij, ki so bile v uporabi prej. Sistem jader je omogočal plovbo proti vetru. V tovornem prostoru so lahko shranili zaloge, ki jih je posadka potrebovala na dolgi plovbi čez ocean.</p>

STRAN	12
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	<p>Prvi stolpec: kompas</p> <p>Drugi stolpec: astrolab, sekstant</p> <p>Tretji stolpec: portulani</p>

STRAN	13									
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi									
REŠITEV	<table border="1"> <thead> <tr> <th>TRDITEV</th> <th>DRŽI/NE DRŽI</th> <th>DOKAZ ALI UTEMELJITEV</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>V srednjem veku ljudje niso potovali.</td> <td>Ne drži.</td> <td>Po smislu, npr.: V srednjem veku so potovali predvsem trgovci in pomorščaki v severnoafriška in azijska pristanišča, da bi trgovali z dragocenim orientalskim blagom. Najbolj znani trgovec, ki je v 13. stoletju potoval v daljne azijske dežele, je bil Marco Polo.</td> </tr> <tr> <td>Okoli leta 1300 so</td> <td>Ne drži.</td> <td>Po smislu, npr.:</td> </tr> </tbody> </table>	TRDITEV	DRŽI/NE DRŽI	DOKAZ ALI UTEMELJITEV	V srednjem veku ljudje niso potovali.	Ne drži.	Po smislu, npr.: V srednjem veku so potovali predvsem trgovci in pomorščaki v severnoafriška in azijska pristanišča, da bi trgovali z dragocenim orientalskim blagom. Najbolj znani trgovec, ki je v 13. stoletju potoval v daljne azijske dežele, je bil Marco Polo.	Okoli leta 1300 so	Ne drži.	Po smislu, npr.:
TRDITEV	DRŽI/NE DRŽI	DOKAZ ALI UTEMELJITEV								
V srednjem veku ljudje niso potovali.	Ne drži.	Po smislu, npr.: V srednjem veku so potovali predvsem trgovci in pomorščaki v severnoafriška in azijska pristanišča, da bi trgovali z dragocenim orientalskim blagom. Najbolj znani trgovec, ki je v 13. stoletju potoval v daljne azijske dežele, je bil Marco Polo.								
Okoli leta 1300 so	Ne drži.	Po smislu, npr.:								

	Evropejci poznali samo svojo celino.		Okoli leta 1300 so Evropejci poleg svoje celine poznali tudi dele Afrike in Azije.
	Evropejce je v azijskih državah privlačilo dragoceno (orientalsko) blago.	Drži.	Po smislu, npr.: Orientalsko blago, ki je privlačilo trgovce: začimbe, zlato, dragi kamni ...
	Vzpon Osmanskega cesarstva je spodbudil velika raziskovanja.	Drži.	Po smislu, npr.: Z vzponom Osmanskega cesarstva so se pretrgale ustaljene trgovske poti, zato so evropske države iskale nove poti za trgovanje z Azijo.

STRAN	14
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	K puščici vijolične barve: Bartolomej Diaz, 1487

STRAN	15
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	<p>Lizbonsko pristanišče, Zelenortskih otokih, Sierru Leone, Južni Atlantik, jug Afrike, Indijski ocean, Mozambiku, Mombasi, Malindiju, čez Indijski ocean, Kalikutu, Indijo.</p> <p>(Do)risati s sivo barvo pot Vasca da Game (upoštevati je treba podčrtane kraje v viru 3, posebej kraje Mozambik, Mombasa, Malindi; glej modro puščico na spodnjem zemljevidu). K puščici pripisati Vasco da Gama in letnici 1497, 1498.</p>

STRAN	16
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	K puščici rdeče barve: Krištof Kolumb, 1492

STRAN	17
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	navpična prekinjena črta bele barve: Vzhodno od bele črte napisati PORTUGALSKA, zahodno ŠPANIJA.

STRAN	18
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Po smislu, npr.: Evropejci so domorodcem vzeli svobodo, lastnino in zemljo. Spreobračali so jih v krščansko vero. V Ameriki in Evropi so ljudje spoznali nove živalske vrste in kulturne rastline, zato se je spremenila prehrana. Med Ameriko in Evropo so se vzpostavili trgovski stiki.

STRAN	19												
ŠTEVILKA NALOGE	3												
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Azteki</th> <th>Inki</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Območje poselitve</td> <td>Mehiška planota</td> <td>Andi (Peru); rodovitna dolina okoli mesta Cuzco</td> </tr> <tr> <td>Civilizacijski dosežki</td> <td>Gradbeni dosežki (npr. piramidasti templji, palače, mesta ...), odlični obrtniki (izdelki iz zlata in peres), imeli so pisavo in koledar ...</td> <td>Gradbeni dosežki (ceste, templji, palače, grobnice, obzidja), odlični obrtniki (tkalstvo), kipu ...</td> </tr> <tr> <td>Zanimivo se mi zdi ...</td> <td>Azteki so bili politeisti (častili so skoraj dvesto bogov), vojna je imela za njih tudi verski pomen. Vojne ujetnike so darovali bogu sonca in vojne.</td> <td>Inki so bili politeisti, trupla umrlih so mumificirali.</td> </tr> </tbody> </table>		Azteki	Inki	Območje poselitve	Mehiška planota	Andi (Peru); rodovitna dolina okoli mesta Cuzco	Civilizacijski dosežki	Gradbeni dosežki (npr. piramidasti templji, palače, mesta ...), odlični obrtniki (izdelki iz zlata in peres), imeli so pisavo in koledar ...	Gradbeni dosežki (ceste, templji, palače, grobnice, obzidja), odlični obrtniki (tkalstvo), kipu ...	Zanimivo se mi zdi ...	Azteki so bili politeisti (častili so skoraj dvesto bogov), vojna je imela za njih tudi verski pomen. Vojne ujetnike so darovali bogu sonca in vojne.	Inki so bili politeisti, trupla umrlih so mumificirali.
	Azteki	Inki											
Območje poselitve	Mehiška planota	Andi (Peru); rodovitna dolina okoli mesta Cuzco											
Civilizacijski dosežki	Gradbeni dosežki (npr. piramidasti templji, palače, mesta ...), odlični obrtniki (izdelki iz zlata in peres), imeli so pisavo in koledar ...	Gradbeni dosežki (ceste, templji, palače, grobnice, obzidja), odlični obrtniki (tkalstvo), kipu ...											
Zanimivo se mi zdi ...	Azteki so bili politeisti (častili so skoraj dvesto bogov), vojna je imela za njih tudi verski pomen. Vojne ujetnike so darovali bogu sonca in vojne.	Inki so bili politeisti, trupla umrlih so mumificirali.											

STRAN	20
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Kot bogove, obdaroval s cvetnimi vencami in zlatom. Rekli so, da boš moral zasesti svoj prestol, sedež svojega veličastja, da boš moral priti v te kraje.

STRAN	21
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: Španci so domorodce zasužnjili, ubili njihove vladarje in uničili njihove države. Mnogo domorodcev je umrlo zaradi bolezni (npr. koze), lakote, vojne,

	suženjskega dela in nečloveškega ravnanja.
--	--

STRAN	21
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: Španci so imeli strelno orožje, izkoristili so notranja nasprotja med domorodci, usmrtili njihove vladarje. Ker so bili Azteki in Inki brez učinkovitega vodenje, so lahko njihove države še hitreje zavzeli. Domorodci so množično obolevali in umirali za posledicami bolezni, ki so jih v Ameriko prinesli Španci.

STRAN	22
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	koruza, kakav, čili, avokado, puran, krompir, paradižnik, arašidi, buče, lame, alpake, morski prašički.

STRAN	22
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Z zeleno barvo: orožje, železo, vino, tekstil Z modro barvo: sužnji Z rumeno blago: sladkor, kava, tobak

STRAN	23
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Posledice zemljepisnih odkritij Po smislu, npr.: ZA NOVI SVET: <ul style="list-style-type: none"> - Propadeta azteški in inkovski imperij. - Upade število staroselcev. - Staroselci sprejmejo krščansko vero in španski/portugalski jezik. - Iz Evrope pridejo nove kulturne rastline. ZA STARI SVET: <ul style="list-style-type: none"> - Španci si prisvojijo ogromna posestva – poveča se španski imperij. - Razvije se čezmorska svetovna trgovina in trgovina s sužnji. - V Evropo prihaja zlato in srebro. - Pomembna postanejo pristanišča ob atlantski obali.

STRAN	24
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Z zeleno barvo: njegove ustanove, republikansko ureditev, svobodo Z rumeno barvo: vzpostavilo svoje trgovske izpostave, stabilnost denarja Z rdečo barvo: jezik, preteklost, velike može (Danteja), lepoto zgradb

STRAN	25
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Po smislu, npr.: <ul style="list-style-type: none"> - Človek je merilo in središče vsega. - Umetniki upodabljajo (idealno/lepo) človeško telo. - Pomembno je življenje na tem svetu, čeprav je človek še vedno usmerjen v večnost/onostranstvo/življenje pri Bogu.

STRAN	26
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Se postavlja v središče sveta; se rad razkazuje; ponosni mogočnosti; krutosti; točno ve, kaj hoče; moči; uživaštva; mišičast, zavaljen; čokat; na vidnih mestih nosi znamenja svoje oblasti.

STRAN	26
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Renesančna ženska je urejena. Veliko pozornost posveča lasem, ki so umetelno počesani. Pričesko dopolnjujejo trakovi in bogato okrasje. Nosi izbran in dragocen nakit, je razkošno in modno oblečena. Njena samozavestna in pokončna drža lahko kaže, da je izobražena, aktivna in uživa veljavo na dvoru.

STRAN	27
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Matematika, fizika, astronomija, medicina, študiju grščine in latinščine, zgodovine, literature in govorništva.

STRAN	27
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Johannes Gutenberg

STRAN	27
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Knjige postale dostopnejše, pismenost počasi širila tudi med meščanstvom, premožnejši sloji so začeli opremljati zasebne knjižnice.

STRAN	27												
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi												
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="448 1406 1398 2018"> <thead> <tr> <th></th> <th>Srednji vek</th> <th>Humanizem, renesansa</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pogled na človeka in življenje</td> <td>Zanimanje za Boga in onostranstvo. Življenje na zemlji je le priprava na večno življenje pri Bogu. Človek je božje delo.</td> <td>Zanimanje za tostranstvo, človeka in naravo.</td> </tr> <tr> <td>Odnos do Cerkve in vere</td> <td>Cerkev je nesporna avtoriteta. Vera ima pomembno vlogo v življenju ljudi, ga usmerja.</td> <td>Dvom v verske resnice, saj humanisti poudarjajo načelo kritičnosti.</td> </tr> <tr> <td>Odnos do antike</td> <td>V samostanih učenjaki prebirajo dela antičnih mislecev, a so to dela nevernikov, poganov,</td> <td>Občudovanje antike. Humanisti berejo, prevajajo in razlagajo antične avtorje. Renesnančni umetniki</td> </tr> </tbody> </table>		Srednji vek	Humanizem, renesansa	Pogled na človeka in življenje	Zanimanje za Boga in onostranstvo. Življenje na zemlji je le priprava na večno življenje pri Bogu. Človek je božje delo.	Zanimanje za tostranstvo, človeka in naravo.	Odnos do Cerkve in vere	Cerkev je nesporna avtoriteta. Vera ima pomembno vlogo v življenju ljudi, ga usmerja.	Dvom v verske resnice, saj humanisti poudarjajo načelo kritičnosti.	Odnos do antike	V samostanih učenjaki prebirajo dela antičnih mislecev, a so to dela nevernikov, poganov,	Občudovanje antike. Humanisti berejo, prevajajo in razlagajo antične avtorje. Renesnančni umetniki
	Srednji vek	Humanizem, renesansa											
Pogled na človeka in življenje	Zanimanje za Boga in onostranstvo. Življenje na zemlji je le priprava na večno življenje pri Bogu. Človek je božje delo.	Zanimanje za tostranstvo, človeka in naravo.											
Odnos do Cerkve in vere	Cerkev je nesporna avtoriteta. Vera ima pomembno vlogo v življenju ljudi, ga usmerja.	Dvom v verske resnice, saj humanisti poudarjajo načelo kritičnosti.											
Odnos do antike	V samostanih učenjaki prebirajo dela antičnih mislecev, a so to dela nevernikov, poganov,	Občudovanje antike. Humanisti berejo, prevajajo in razlagajo antične avtorje. Renesnančni umetniki											

		zato jih berejo z zadržkom in v njih iščejo krščanske ideje.	se zgledujejo po antičnih.
	Položaj umetnika v družbi	Anonimen obrtnik.	Izobražen, slaven, cenjen, vpliven, bogat, ima status genija.

STRAN	28 in 29
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<p>Marcator: iznajdba valjaste projekcije</p> <p>Kopernik: Zemlja planet, ki skupaj z drugimi planeti kroži okoli Sonca (heliocentrični sistem). Izračunal je tirnice takrat znanih planetov in dokazal vrtenje Zemlje okrog svoje osi.</p> <p>Galileo: Potrdil Kopernikov planetarni sistem. Izdelal svoj daljnogled in termometer. Razložil zakone prostega pada in nihanja.</p> <p>Paracelsus: Zagovarjal je povezavo telesa in duše. Preučeval možnosti za zdravljenje sifilisa, kuge, okužb pri ranah in psihičnih boleznih. Opisal pojav zastrupitve z živim srebrom.</p> <p>Vesalius: spoznaval delovanje človeškega telesa. Popravil razumevanje starorimskega zdravnika Galena o krvnem obtoku in srcu.</p>

STRAN	29
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Odkritja humanističnih znanstvenikov so bila lahko v nasprotju z uveljavljenimi resnicami, ki jih je zagovarjala Cerkev, in zato v nasprotju s krščansko vero. Nove ideje so zato spodkopavale moč in ugled Katoliške cerkve ter porajale dvom.</p>

STRAN	30
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	<p>v središču človek in narava motivi s krščansko vsebino Upodobljeni ljudje odsevajo nov duh časa. portreti pomembnejšev, antični motivi, motivi vsakdanjega življenja platna oljne barve perspektivo upodobitve ljudi in narave so realistične zelo lepa, idealna telesa</p>

STRAN	30
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Rešitev glej: str. 27, naloga Povzemi (Položaj umetnika v družbi)

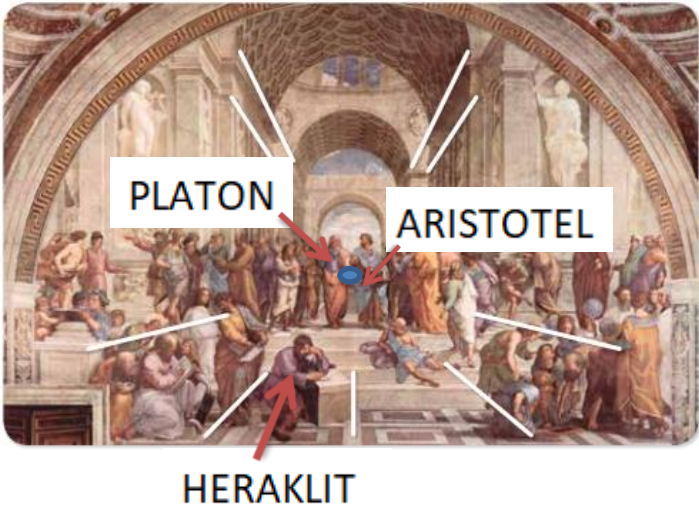
STRAN	30
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	<p>Obkrožijo kupolo stolnice in Panteona</p> <p>Vir 2: Stolnica Santa Maria del Fiore v Firencah in Panteon v Rimu</p>

STRAN	30
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Arhitekt Brunelleschi je moral obvladati arhitekturo, matematiko, statiko, geometrijo ...</p>

STRAN	31
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Mironov Metalec diska:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atlet je upodobljen v gibanju, tik pred odločilnim zamahom - obraz odseva visoko koncentracijo <p>V presečišču:</p> <ul style="list-style-type: none"> - golo moško telo - lepo (atletsko) telo mladeniča; napete mišice - realistična upodobitev - silna energija in zbranost - kamen (marmor) <p>Michelangelov David:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upodobljen v stoječem položaju v trenutku zbranosti pred bojem - naslonjen je na desno nogo, leva je rahlo pokrčena - zamišljen obraz, diagonalno obrnjen k levemu ramenu, izraža mirno odločenost

	<ul style="list-style-type: none"> - zelo velika desnica, izstopajoče žile - v levici drži fračo
--	--

STRAN	32
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Po smislu, npr.: Samozavest, pogum, odločnost ...

STRAN	32
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	

STRAN	32
ŠTEVILKA NALOGE	11 a
REŠITEV	Črte se morajo združiti med Platonom in Aristotelom (glej modro piko zgoraj na sliki).

STRAN	33
ŠTEVILKA NALOGE	13
REŠITEV	Francesco Petrarca Giovanni Boccaccio Miguel de Cervantes William Shakespeare

STRAN	33
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.: portret perspektiva realizem človek je središče antični motiv krščanski motiv

STRAN	33
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.: Renesansa je pomembno obdobje, saj so umetniki v središče zanimanja postavili človeka in življenje na tem svetu. Pred tem nisem vedel, da so bili najpomembnejši renesančni umetniki Brunelleschi, Michelangelo, Rafael in Leonardo da Vinci. Ko sem primerjal Mironovega Metalca diska in Michelangelovega Davida, sem ugotovil, da sta si zelo podobna. To me ni presenetilo, saj so se renesančni umetniki zgledovali po velikih antičnih mojstrih. Rad bi izvedel, ali imamo tudi v Sloveniji renesančna dela.

STRAN	34
ŠTEVILKA NALOGE	1 a
REŠITEV	Kranjska, Koroška, Štajerska, Goriška

STRAN	34
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Dežele notranje Avstrije

STRAN	35
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Paolo Santonino v zapisu ni pravilno opredelil dežele Kranjske, saj je napisal, da sega samo do Ljubljane. Iz zemljevida (vir 1) je razvidno, da je Kranjska obsegala območje Dinarskokraških pokrajin, ki se raztezajo južno in jugovzhodno od Ljubljanske kotline.

STRAN	35
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: Dežela Kranjska je reliefno raznolika: ima rodovitni ravninski del ter gričevja. Pokrajina je rodovitna in primerna za kmetijstvo ter gozdarstvo. Ljudje se ukvarjajo tudi s sadjarstvom, manj z vinogradništvom. Kranjci so lepi in svetlopolti, govorijo slovensko.

STRAN	35
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.:

	Večina ljudi je govorila slovensko, plemstvo tudi nemško.
STRAN	36
ŠTEVILKA NALOGE	7 a in b
REŠITEV	škofov Petra Pavla Vergerija Petra Bonoma škofa Krištofa Ravbarja škof Jurij Slatkonja diplomatski službi Benedikt Kuripečič Sigismund Herberstein

STRAN	36
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	<p>Vir 1: Ozemlje današnje Slovenije v začetku 16. stoletja</p> <p>The map illustrates the historical territory of present-day Slovenia at the beginning of the 16th century. It shows the region of the Holy Roman Empire, with labels for Salzburg (SALZBURŠKA NADŠKOFIJA), Trieste (TRST), and Koper (KOPER). The city of Ljubljana (LJUBLJANA) is also marked. The map is color-coded to show different territories and borders. A legend in the bottom right corner indicates: a red line for 'Naravno ozemlje današnje Slovenije', a blue line for 'Naravno ozemlje', and a black line for 'Meja Sv. rimskega cesarstva'.</p>

STRAN	36									
ŠTEVILKA NALOGE	9									
REŠITEV	<table border="1"> <tr> <td> <p>Kaj predstavlja umetnina?</p> <p>Marija z detetom na prestolu in svetniki</p> </td> <td> <p>Mudina vrata</p> </td> <td> <p>Speči vojak/čuvaj Kristusovega groba</p> </td> </tr> <tr> <td> <p>Kje jo lahko danes vidiš?</p> <p>Stolnica v Kopru</p> <p>Koper</p> <p>Medobčinski muzej Kamnik</p> </td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> <p>Katere renesančne značilnosti prepoznaš?</p> <p>Linearna perspektiva Krščanski motiv</p> <p>Spominja na rimske slavoloke</p> </td> <td></td> <td> <p>Po smislu, npr.: realistična upodobitev človeškega telesa in rimske vojaške opreme, krščanski motiv</p> </td> </tr> </table>	<p>Kaj predstavlja umetnina?</p> <p>Marija z detetom na prestolu in svetniki</p>	 <p>Mudina vrata</p>	 <p>Speči vojak/čuvaj Kristusovega groba</p>	<p>Kje jo lahko danes vidiš?</p> <p>Stolnica v Kopru</p> <p>Koper</p> <p>Medobčinski muzej Kamnik</p>			<p>Katere renesančne značilnosti prepoznaš?</p> <p>Linearna perspektiva Krščanski motiv</p> <p>Spominja na rimske slavoloke</p>		<p>Po smislu, npr.: realistična upodobitev človeškega telesa in rimske vojaške opreme, krščanski motiv</p>
<p>Kaj predstavlja umetnina?</p> <p>Marija z detetom na prestolu in svetniki</p>	 <p>Mudina vrata</p>	 <p>Speči vojak/čuvaj Kristusovega groba</p>								
<p>Kje jo lahko danes vidiš?</p> <p>Stolnica v Kopru</p> <p>Koper</p> <p>Medobčinski muzej Kamnik</p>										
<p>Katere renesančne značilnosti prepoznaš?</p> <p>Linearna perspektiva Krščanski motiv</p> <p>Spominja na rimske slavoloke</p>		<p>Po smislu, npr.: realistična upodobitev človeškega telesa in rimske vojaške opreme, krščanski motiv</p>								

STRAN	38
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	<p>(Vprašanja)</p> <p>Po smislu, npr.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naštej tri renesančna umetniška dela na ozemlju današnje Slovenije. 2. Razloži, zakaj sledi (južne) renesanse najdemo predvsem v slovenskih obalnih mestih. 3. Na spletu poišči primer srednjeveškega in renesančnega gradu ter ju primerjaj. <p>(Odgovori)</p> <p>Po smislu, npr.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Slikarstvo: Vittore Carpaccio: Sacra conversazione Arhitektura: Mudina vrata Kiparstvo: speča čuvaja Jezusovega groba 2. Obalna mesta (Koper, Izola, Piran) so sodila pod Beneško republiko, zato so v umetnosti sledila Italiji (Benetkam). 3. Srednjeveški grad je bil utrdba na hribu oziroma težko osvojljivem mestu. Obdan je bil z obzidjem in obrambnimi stolpi ter s strelnimi linami. Renesančne dvorce, zgrajene po italijanskih vzorih, a

	prilagojenim našim podnebnim razmeram, so postavili v ravninah. Obdani so bili s parki in vrtovi, notranjost je odlikovala bogata oprema.
--	---

STRAN	40
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Pomembna oaza za karavanske poti Izmenjava različnih dobrin je potekala tudi po reki Niger

STRAN	40
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Po smislu, npr.: Timbuktu je bil tudi duhovno središče, ker je bila v njem muslimanska univerza, na kateri so se šolali študentje iz celotne Afrike in Bližnjega vzhoda. Na univerzi so poučevali muslimansko vero, kulturo in tradicijo. V Timbuktuju je bilo tudi veliko knjižnic, ki so hranile prepise Korana in šeriatskega prava.

STRAN	41
ŠTEVILKA NALOGE	3a
REŠITEV	Po smislu, npr.: Livingstone je raziskoval Afriko v 19. stoletju v imenu Anglije.

STRAN	41
ŠTEVILKA NALOGE	3c
REŠITEV	Po smislu, npr.: Zaradi tega, ker so si evropske države želele pridobiti kolonije v Afriki, ki bi jim zagotavljale surovine za razvoj industrije.

STRAN	44
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: Indija: Tadž Mahal – veličastni mavzolej, ki ga je vladar Džahan zgradil za svojo najljubšo ženo. Kitajska: Kitajski cesarji so živeli v veličastni palači, imenovani Prepovedano mesto.

STRAN	44
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	porcelan čaj ingver svila

STRAN	44
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Opij je mamilo, uživanje opija pa vodi v odvisnost. Razvadi uživanja/kajenja opija so se ljudje na Kitajskem množično vdajali, zato si je vlada prizadevala ustaviti trgovanje z opijem.

STRAN	46
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Republika Genova, Rep. Firenze, Beneška republika, Papeška država, Milansko vojvodstvo

STRAN	46
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Firence Beneška republika Republika Genova

STRAN	46
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	tekstilne delavnice trgovina, založništvo, bančništvo

STRAN	46
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: <u>Politični razlog:</u> Države so bile po svoji ureditvi republike, vodile so jih bogate plemiške družine. Ker ni bilo centralne kraljeve ali cesarske oblasti, je to omogočalo ugodne razmere za razvoj novega umetnostnega sloga. <u>Gospodarski razlog:</u> Voditelji držav na Apeninskem polotoku so bili premožni, zato so lahko najemali najboljše in najdražje umetnike, postavljali knjižnice, podpirali učenjake. V skladu z novim duhom časa so verjeli, da bodo s podporo umetnikom tudi sebi zagotovili večno slavo.

STRAN	48
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Rojstvo Venere Po smislu, npr.: V središču kompozicije (slike) je Venera – rimska boginja lepote, ljubezni in plodnosti, zaščitnica vrtov in vinogradov. Boginja se je rodila iz morja oziroma morske pene. Stoji na školjki, ki jo sapa nese proti otoku, poraslim z lovrovimi grmi/drevesi. Golo telo zakriva z dolgimi zlatimi lasmi. Na obali jo pričakuje boginja (sadja in plodov Pomona), ki jo bo ogrnila z razkošnim plaščem. Zadnja večerja Po smislu, npr.: V središču kompozicije je Jezus. Ob njem so naslikani v štirih skupinah po trije njegovi učenci/apostoli. Jezus skupaj s svojimi prijatelji zadnjič večerja. (Po večerji ga je njegov učenec (Juda Iškarijot) namreč izdal judovskim oblastem. Nato so ga rimski oblastniki zasliševali, mučili in usmrtili.) Učenci so razburjeni, saj jim je Jezus povedal, da ga bo nekdo izdal. Sprašujejo se, kdo izmed njih bo izdajalec.

STRAN	50
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	1 FIRENCE

	2 LEONARDO DA VINCI 3 DÜRER 4 ROJSTVO VENERE 5 PIETÀ 6 HUMANIZEM 7 ITALIJA
--	---

STRAN	52
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	zavračal cerkveno oblast papeža proti bogatenju cerkve in nemoralnemu življenju duhovščine grajal je trgovanje z odpustki Zavzemal se je, da bi verniki cerkvene obrede poslušali v svojem jeziku.

STRAN	52
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	sodili zaradi krivoverstva sežgali na grmadi

STRAN	53
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Lutrove ideje so obetale spremembe in predstavniki različnih družbenih skupin so videli priložnost za izboljšanje svojega položaja. Hitro širjenje novih idej je omogočil tudi tisk.

STRAN	53
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: 36. teza Verniku ni treba kupiti odpustka, da bi mu Bog odpustil grehe. Dovolj je, da se iskreno kesa. 43. teza Z nakupom odpustka se človek reši kazni, a zato ni boljša oseba. Boljši človek lahko postane z dobrimi dejanji oziroma dejanji ljubezni. 44. teza Kristjan mora biti dobrodelen – pomagati revnim. Pomagati človeku v stiski je bolje kot kupiti odpustek.

STRAN	53
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	papež ni nezmotljiv Cerkev se ne sme postavljati pred državo je temelj vere Biblija, ki jo mora vsak vernik brati v svojem jeziku Človek odrešenje doseže samo z vero.

STRAN	53
-------	----

ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	pričevanje Svetega pisma jasen razum besede Svetega pisma moja vest

STRAN	55								
ŠTEVILKA NALOGE	8								
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="448 555 1398 808"> <thead> <tr> <th colspan="2">Pričakovanja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plemiči</td> <td>V protestantizmu so videli možnost, da se osamosvojijo (pridobijo večjo politično moč v odnosu do cesarja).</td> </tr> <tr> <td>Kmetje</td> <td>V protestantizmu so videli možnost za osebno svobodo, da ne bodo več odvisni od fevdalcev, da bodo oproščeni dajatev.</td> </tr> <tr> <td>Meščani</td> <td>Meščani so pričakovali, da se bodo osvobodili škofovske oblasti v mestih.</td> </tr> </tbody> </table>	Pričakovanja		Plemiči	V protestantizmu so videli možnost, da se osamosvojijo (pridobijo večjo politično moč v odnosu do cesarja).	Kmetje	V protestantizmu so videli možnost za osebno svobodo, da ne bodo več odvisni od fevdalcev, da bodo oproščeni dajatev.	Meščani	Meščani so pričakovali, da se bodo osvobodili škofovske oblasti v mestih.
Pričakovanja									
Plemiči	V protestantizmu so videli možnost, da se osamosvojijo (pridobijo večjo politično moč v odnosu do cesarja).								
Kmetje	V protestantizmu so videli možnost za osebno svobodo, da ne bodo več odvisni od fevdalcev, da bodo oproščeni dajatev.								
Meščani	Meščani so pričakovali, da se bodo osvobodili škofovske oblasti v mestih.								

STRAN	55
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Sveto pismo – obkrožiti v vseh treh opisih reformacijskih smeri

STRAN	56
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi a
REŠITEV	Po smislu, npr.: Reformacija je versko, kulturno in politično gibanje v 16. stoletju. Cilj je bil preureditev Rimskokatoliške cerkve.

STRAN	56
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi b
REŠITEV	Po smislu, npr.: Martin Luter je kritiziral trgovino z odpustki, podkupljivost in bogatenje Cerkve, nepošteno življenje duhovnikov, prodajo cerkvenih služb ...

STRAN	56
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi c
REŠITEV	Po smislu, npr.: Cesar Karel V. je v Augsburgu z državnimi stanovni sklenil verski mir. Z njim so se končali verski boji reformacije, saj je cesar priznal novo vero – protestantizem. Državni knezi so imeli pravico, da svobodno izberejo veroizpoved. Veroizpoved knezov so morali sprejeti tudi njihovi podložniki.

STRAN	56
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi č
REŠITEV	(Husiti) Češka (Kalvinci) Švica (Anglikanci) Anglija

STRAN	56
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi d
REŠITEV	Po smislu, npr.: Začetnik kalvinizma Jean Calvin je svoj nauk utemeljil na Svetem pismu. Za kalvinizem je značiln prepričanje, da je Bog ljudi vnaprej določil za zveličanje ali pogubljenje. Kalvinci so imeli zelo stroga pravila, njihove cerkve so bile brez okrasja.

STRAN	57									
ŠTEVILKA NALOGE	1									
REŠITEV	<table border="1"> <tr> <td colspan="3">Po smislu, npr.:</td> </tr> <tr> <th>Kaj že vem?</th> <th>Kaj me zanima? Kaj želim izvedeti?</th> <th>Kaj sem se naučil/-a?</th> </tr> <tr> <td>Prvo tiskano knjigo v slovenščini je napisal Primož Trubar leta 1550. To je bil Katekizem, ki mu je dodal še Abecednik.</td> <td>Kdo so bili drugi slovenski protestantski pisci? Katera protestantska knjiga je izšla v največ izvodih? Kje so protestanti tiskali svoje knjige?</td> <td>Protestantizem se je na ozemlje današnje Slovenije širil iz nemških dežel. Kmalu so začeli nastajati protestantski krožki, oblikovale so se prve protestantske skupnosti. Najpomembnejši protestantski pisci so bili Primož Trubar, ki je v Cerkovni ordningi (Cerkveni red) postavil temelje protestantske cerkvene organizacije in šolstva. Jurij Dalmatin je leta 1584 v slovenščino prevedel celotno Sveto pismo. Adam Bohorič je avtor prve slovenske slovnice Zimske urice, Sebastijan Krelj pa avtor Otročje biblije.</td> </tr> </table>	Po smislu, npr.:			Kaj že vem?	Kaj me zanima? Kaj želim izvedeti?	Kaj sem se naučil/-a?	Prvo tiskano knjigo v slovenščini je napisal Primož Trubar leta 1550. To je bil Katekizem, ki mu je dodal še Abecednik.	Kdo so bili drugi slovenski protestantski pisci? Katera protestantska knjiga je izšla v največ izvodih? Kje so protestanti tiskali svoje knjige?	Protestantizem se je na ozemlje današnje Slovenije širil iz nemških dežel. Kmalu so začeli nastajati protestantski krožki, oblikovale so se prve protestantske skupnosti. Najpomembnejši protestantski pisci so bili Primož Trubar , ki je v Cerkovni ordningi (Cerkveni red) postavil temelje protestantske cerkvene organizacije in šolstva. Jurij Dalmatin je leta 1584 v slovenščino prevedel celotno Sveto pismo. Adam Bohorič je avtor prve slovenske slovnice Zimske urice, Sebastijan Krelj pa avtor Otročje biblije.
Po smislu, npr.:										
Kaj že vem?	Kaj me zanima? Kaj želim izvedeti?	Kaj sem se naučil/-a?								
Prvo tiskano knjigo v slovenščini je napisal Primož Trubar leta 1550. To je bil Katekizem, ki mu je dodal še Abecednik.	Kdo so bili drugi slovenski protestantski pisci? Katera protestantska knjiga je izšla v največ izvodih? Kje so protestanti tiskali svoje knjige?	Protestantizem se je na ozemlje današnje Slovenije širil iz nemških dežel. Kmalu so začeli nastajati protestantski krožki, oblikovale so se prve protestantske skupnosti. Najpomembnejši protestantski pisci so bili Primož Trubar , ki je v Cerkovni ordningi (Cerkveni red) postavil temelje protestantske cerkvene organizacije in šolstva. Jurij Dalmatin je leta 1584 v slovenščino prevedel celotno Sveto pismo. Adam Bohorič je avtor prve slovenske slovnice Zimske urice, Sebastijan Krelj pa avtor Otročje biblije.								

STRAN	58
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Luteranstvo/luteranska smer reformacije

STRAN	58
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	humanistično izobraženi duhovniki meščani deželno plemstvo

STRAN	58
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Katekizem: knjiga z osnovami krščanskega nauka, navadno v obliki vprašanj in odgovorov

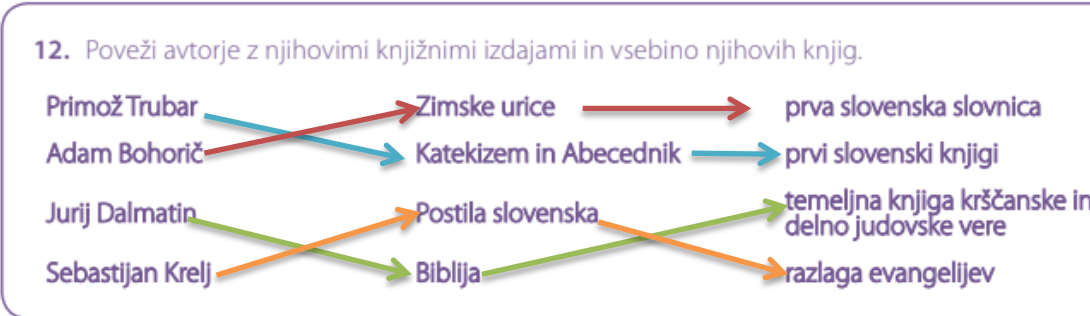
STRAN	59
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	se ti mladi inu preprosti Slovenci mogo lahko v kratkim času brati navučiti

STRAN	59
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	perjatla vseh Sloencov

STRAN	59
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Krajnci, Korošci, Štajerji, Dolenci, Bezjaki, Krašovci, Istrijani, Krovati

STRAN	59
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	Po smislu, npr.: Trubar je izbral preprosto besedišče, da bi njegove prevode in razlage lahko razumeli vsi (preprosti) Slovenci.

STRAN	60
ŠTEVILKA NALOGE	11
REŠITEV	Po smislu, npr.: Trubar je za temelj slovenskemu knjižnemu jeziku vzel ljubljansko govornico in dolensko narečje, saj je sam odraščal v Rašici pri Velikih Laščah in je to narečje najboljše poznal. Poleg tega je na območju dežele Kranjske živelo največ ljudi, ki so govorili slovensko.

STRAN	60
ŠTEVILKA NALOGE	12
REŠITEV	<p>12. Poveži avtorje z njihovimi knjižnimi izdajami in vsebino njihovih knjig.</p>

STRAN	61
ŠTEVILKA NALOGE	1

REŠITEV	Po smislu, npr.: Protireformacija je gibanje, delovanje Katoliške cerkve proti reformaciji, protestantizmu.
---------	--

STRAN	64
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: Nantski edikt je protestantom v Franciji zagotavljal versko svobodo.

STRAN	64
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD A[TRIDESETLETNA VOJNA (1618-1648)] --> B[POVOD] A --> C[VZROKI] A --> D[POSLEDICE] </pre> </div> <p>Predstavniki protestantskih čeških stanov so vdrli v praški grad in po prepiru skozi okno vrgli dva cesarska namestnika.</p> <p>Nezadovoljstvo čeških plemičev, ker cesar ni zagotavljal verske svobode.</p> <p>Posledice dolge tridesetletne vojne so bile grozljive: trpljenje civilnega prebivalstva, lakota, ropanje, požiganje, epidemije nalezljivih bolezni, veliko mrtvih.</p> <p>Predstavniki protestantskih čeških stanov so vdrli v praški grad in po prepiru skozi okno vrgli dva cesarska namestnika.</p> <p>Nezadovoljstvo čeških plemičev, ker cesar ni zagotavljal verske svobode.</p> <p>Posledice dolge tridesetletne vojne so bile grozljive: trpljenje civilnega prebivalstva, lakota, ropanje, požiganje, epidemije bolezni, veliko mrtvih.</p>

STRAN	65
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	<p>pridige o zmotah luteranstva sežgala osem vozov luteranskih knjig spreobračali ljubljanske luterane razlagal katoliške verske resnice prisega katoliški veri izgon plačati »deseti vinar« znova posvetil špitalsko cerkev sv. Elizabete razdejati protestantsko pokopališče</p>

STRAN	65
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	obnavljali stare in gradili nove cerkve, postavljali kapele in oltarje, spodbujali glasbeno ustvarjanje, romanja ter ljudske pobožnosti in pasijonske procesije za preproste ljudi

	Nadzor nad srednjim in visokim šolstvom so prevzeli jezuiti. duhovniki uporabljajo Dalmatino Biblijo
--	--

STRAN	66
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 2
REŠITEV	Po smislu, npr.: (Vprašanja) Kje na ozemlju današnje Slovenije se je ohranil protestantizem? Kdo je vodil versko komisijo na Kranjskem? Kaj je bil glavni cilj verskih komisij? Zakaj se je protestantizem ohranil v Prekmurju? Kako so verske komisije uresničevale svoj cilj? Kakšen pomen je imela protireformacija za slovenske dežele? (Ključna ugotovitev) Protireformacija na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem je bila učinkovita. Cesar je ustanovil verske komisije, ki so preganjale protestante. Vodja protireformacijske komisije na Kranjskem je bil škof Tomaž Hren. Večina protestantov je protestantsko vero zatajila in sprejela katolištvo. Tisti, ki so vztrajali in se protestantski veri niso hoteli odpovedati, so bili izgnani.

STRAN	67
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Severno Afriko jugozahodno Azijo (del Arabskega polotoka, Mezopotamija, Mala Azija) Grčijo jugovzhodno Evropo

STRAN	68
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Sisak Lepant

STRAN	68
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Osvojitev Beograda bi Osmanom zagotovila dobro izhodišče za nadaljnje osvajalne pohode proti Madžarski.

STRAN	68
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: Osmani so s topovi obstreljevali beograjsko obzidje. Mesto stoji ob reki Donavi, zato je imela pri obleganju pomembno vlogo tudi mornarica.

STRAN	69
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: Začeli so graditi zgradbe in objekte (npr. mostove) po osmanskih arhitekturnih zgledih. Po smislu, npr.: Spremenila se je prehrana ljudi (npr. pitje kave). Po smislu, npr.: Ljudje so sprejeli islam, začeli so graditi džamije.

STRAN	70
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Akindžije so z napadi slabili odporno moč prebivalstva na ozemlju, ki so ga Osmani nameravali zavzeti.

STRAN	70
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Po smislu, npr.: Akindžije so bili del osmanske vojske. Organizirani so bili kot lahka konjenica. Njihove čete so sestavljali Turki in domače islamizirano prebivalstvo. Enote akindžijev so na ozemlje današnje Slovenije vpadale iz Bosne.

STRAN	70
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	hitri in nepričakovani plenilni vpadi pustošili nekaj dni, včasih pa tudi več tednov in celo mesecev

STRAN	70
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	Po smislu, npr.: Opustošene in oropane vasi, požgane hiše, uničena polja, pobiti ljudje in živina, veliko ljudi je izginilo, saj so jih Osmani odpeljali v sužnost.

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	11
REŠITEV	a Reke b Kočevja Ljubljane c Metlike Novega mesta č Zagreba

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	12
REŠITEV	Po smislu, npr.: Osmanskim vpadom je bila najbolj izpostavljena dežela Kranjska, saj so kar tri

	od šestih smeri osmanskih vpadov, ki so vrisane na zemljevidu, potekale v celoti ali vsaj delno prek Kranjske.
--	--

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	13
REŠITEV	grajska in mestna obzidja zateklo v gozdove in jame protiosmanski (protiturški) tabori organizirali opozorilno signalno službo s kresovi topovski streli zvonjenje cerkvenih zvonov

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	14
REŠITEV	kmečko prebivalstvo

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	15
REŠITEV	Po smislu, npr.: Protiosmanski tabor je z obzidjem in obrambnimi stolpi obdana cerkev na hribu.

STRAN	71
ŠTEVILKA NALOGE	16
REŠITEV	obramba

STRAN	72
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	(ljučno spoznanje Po smislu, npr.: Ozemlje današnje Slovenije je bilo osmanskim plenilskim pohodom izpostavljeno od 15. do konca 16. stoletja. Tri pomembne podrobnosti Po smislu, npr.: <ol style="list-style-type: none"> 1. Osmanski napadi so bili hitri in nepričakovani, njihov namen je bilo ropanje in slabljenje obrambne moči dežel. 2. Vpadale so osmanske enote lahke konjenice – akindžije. 3. Kmetje so se pred osmanskimi vpadi med drugim branili tako, da so gradili tabore. Najpogosteje so cerkvico v bližini, ki je bila na dobri obrambni lokaciji, utrdili z obzidjem. Vprašanje Po smislu, npr.: Ali so se utrdbe Vojne krajine ohranile?

STRAN	73						
ŠTEVILKA NALOGE	1						
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <thead> <tr> <th colspan="2">Vstopni listek: Osmanska država</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 50%;"> <p>O osmanski državi vem:</p> <p>Največji obseg je država doživela, ko jo je vodil sultan Sulejman Veličastni.</p> </td> <td style="width: 50%;"> <p>Ključne besede:</p> <p>Sultan, akindžije, islam, obleganje Dunaja ...</p> </td> </tr> <tr> <td> <p>Vprašanje, na katero želim odgovor:</p> <p>Kakšno je bilo življenje na sultanovem dvoru?</p> </td> <td> <p>Svoje trenutno znanje o osmanski državi bi ocenil/-a pomanjkljivo/dobro/odlično, ker ...</p> <p>znam opredeliti obseg cesarstva za časa vladanja Sulejmana Veličastnega, navesti posledice širjenja držav in opisati značilnosti osmanskih vpadov v naše dežele.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Vstopni listek: Osmanska država		<p>O osmanski državi vem:</p> <p>Največji obseg je država doživela, ko jo je vodil sultan Sulejman Veličastni.</p>	<p>Ključne besede:</p> <p>Sultan, akindžije, islam, obleganje Dunaja ...</p>	<p>Vprašanje, na katero želim odgovor:</p> <p>Kakšno je bilo življenje na sultanovem dvoru?</p>	<p>Svoje trenutno znanje o osmanski državi bi ocenil/-a pomanjkljivo/dobro/odlično, ker ...</p> <p>znam opredeliti obseg cesarstva za časa vladanja Sulejmana Veličastnega, navesti posledice širjenja držav in opisati značilnosti osmanskih vpadov v naše dežele.</p>
Vstopni listek: Osmanska država							
<p>O osmanski državi vem:</p> <p>Največji obseg je država doživela, ko jo je vodil sultan Sulejman Veličastni.</p>	<p>Ključne besede:</p> <p>Sultan, akindžije, islam, obleganje Dunaja ...</p>						
<p>Vprašanje, na katero želim odgovor:</p> <p>Kakšno je bilo življenje na sultanovem dvoru?</p>	<p>Svoje trenutno znanje o osmanski državi bi ocenil/-a pomanjkljivo/dobro/odlično, ker ...</p> <p>znam opredeliti obseg cesarstva za časa vladanja Sulejmana Veličastnega, navesti posledice širjenja držav in opisati značilnosti osmanskih vpadov v naše dežele.</p>						

STRAN	75
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	<p>SULTAN</p> <p>(veliki)</p> <p>VEZIR</p> <p>(vlada)</p> <p>ČESARSKI</p> <p>SVET</p> <p>ali</p> <p>DIVAN</p> <p>(vojska, fevdalci)</p> <p>SPAHIJE</p> <p>(ljudstvo)</p> <p>RAJA</p> <p>MUSLIMANI</p>

STRAN	75
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	<p>politični, vojaški in verski voditelj</p> <p>Vsi zakoni in odločitve so bili sprejeti v njegovem imenu.</p> <p>Vse pomembne odločitve je sprejemal osrednji organ osmanske državne uprave</p>

STRAN	75
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	<p>JANIČARJI</p> <p>Po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Najzvestejši sultanovi vojaki, - prevzgojeni in v islam spreobrnjeni krščanski dečki (devširma), - odlično izurjeni, - zaslužni za zmago v marsikateri bitki, - žlica – janičarski prepoznavni znak. <p>SPAHIJE – NAD ILUSTRACIJO KONJENIKA</p> <p>Oprema konjenika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čelada, - okrogel ščit, - kopje, - meč, - lok s puščicami. <p>AKINDŽIJE</p> <p>Po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lahka konjenica, - sestavljali so jo Turki in domače islamizirano prebivalstvo, - plenilni vpadi. <p>MORNARICA – NAD ILUSTRACIJO JADRNIC</p>

STRAN	78																
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi																
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nov pojem</th> <th>Razlaga pojma</th> <th>Opis pojma</th> <th>Uporaba pojma v novi povedi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sultan</td> <td>Vladar osmanske države.</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - njegova oblast je bila neomejena - bil je vojaški in politični voditelj </td> <td>Leta 1529 je sultan Sulejman zaman oblegal Dunaj.</td> </tr> <tr> <td>Janičarji</td> <td>Elitni sultanovi vojaki.</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - pehotne enote osmanske vojske - njihov poveljnik je bil sultan - odlično izurjeni in disciplinirani </td> <td>Janičarske vojaške enote so bile sestavljene iz poturčenih otrok nemuslimanskih podložnikov Osmanskega cesarstva.</td> </tr> <tr> <td>Harem</td> <td>Del sultanove palače, v katerem so živele sultanove žene, sestre</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> - vstop v harem so imeli le njegovi prebivalci, sultan in njegovi sinovi - bogata notranja oprema (preproge, lestenci, keramika </td> <td>Najvplivnejša ženska v cesarstvu je bila sultanova mati, zato je imela v haremu najboljše prostore.</td> </tr> </tbody> </table>	Nov pojem	Razlaga pojma	Opis pojma	Uporaba pojma v novi povedi	Sultan	Vladar osmanske države.	<ul style="list-style-type: none"> - njegova oblast je bila neomejena - bil je vojaški in politični voditelj 	Leta 1529 je sultan Sulejman zaman oblegal Dunaj.	Janičarji	Elitni sultanovi vojaki.	<ul style="list-style-type: none"> - pehotne enote osmanske vojske - njihov poveljnik je bil sultan - odlično izurjeni in disciplinirani 	Janičarske vojaške enote so bile sestavljene iz poturčenih otrok nemuslimanskih podložnikov Osmanskega cesarstva.	Harem	Del sultanove palače, v katerem so živele sultanove žene, sestre	<ul style="list-style-type: none"> - vstop v harem so imeli le njegovi prebivalci, sultan in njegovi sinovi - bogata notranja oprema (preproge, lestenci, keramika 	Najvplivnejša ženska v cesarstvu je bila sultanova mati, zato je imela v haremu najboljše prostore.
Nov pojem	Razlaga pojma	Opis pojma	Uporaba pojma v novi povedi														
Sultan	Vladar osmanske države.	<ul style="list-style-type: none"> - njegova oblast je bila neomejena - bil je vojaški in politični voditelj 	Leta 1529 je sultan Sulejman zaman oblegal Dunaj.														
Janičarji	Elitni sultanovi vojaki.	<ul style="list-style-type: none"> - pehotne enote osmanske vojske - njihov poveljnik je bil sultan - odlično izurjeni in disciplinirani 	Janičarske vojaške enote so bile sestavljene iz poturčenih otrok nemuslimanskih podložnikov Osmanskega cesarstva.														
Harem	Del sultanove palače, v katerem so živele sultanove žene, sestre	<ul style="list-style-type: none"> - vstop v harem so imeli le njegovi prebivalci, sultan in njegovi sinovi - bogata notranja oprema (preproge, lestenci, keramika 	Najvplivnejša ženska v cesarstvu je bila sultanova mati, zato je imela v haremu najboljše prostore.														

	in ljubice.	...)	
Mošeja	Pri muslimanih stavba, namenjena verskim obredom.	- najpomembnejša zgradba v muslimanskih mestih - ob njej je minaret, iz katerega mujezin kliče k molitvi - okrašena s ploščicami in preprogami - ob mošeji so pogosto tudi druge pomembne javne zgradbe – šole, kopališča, bolnišnice, gostišča ...	Mošeja sultana Ahmeda ali Modra mošeja v Istanbulu ima šest minaretov in veliko kupolo.
Kaligrafija	Pisanje z lepo oblikovanimi in okrašenimi črkami.	- okrašene črke so pomemben del islamske umetnosti - krasijo knjige, stene mošej, fontane ... - osnovne oblike v kaligrafiji so krog, kvadrat, pravokotnik - kaligrafija je povezana z miniaturno umetnostjo in rezbarjenjem lesa	Ker muslimanski verski predpisi niso dovoljevali slikarstva in kiparstva, so se razvile obrti, tudi kaligrafija.

Povzetek

Po smislu, npr.:

Osmansko cesarstvo je vodil **sultan**. Bil je politični, vojaški in verski voditelj. Pri vodenju države so mu pomagali veliki vezir in drugi uradniki. Bival je v razkošni palači v Istanbulu. Del palače, v katerem so živele sultanove žene, sestre in ljubice, se je imenoval **harem**. Moč države je temeljila na disciplinirani in dobro izurjeni vojski. Vojsko Osmanskega cesarstva so sestavljali pehotni oddelki **janičarjev**, spahije, lahka konjenica ali akindžije ter mornarica. Osrednja zgradba v muslimanskem mestu je bila **mošeja**, verski objekt, v katerem muslimani molijo k bogu Alahu. Ker muslimanski verski predpisi niso dovoljevali slikarstva in kiparstva, so se razvile obrti, zlasti knjižna umetnost, ki jo odlikujejo miniaturre, **kaligrafija** in vezava knjig.

STRAN	79
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Podložnika ob gradu: TLAKA Meso in mleko: DAJATVE Cerkev: DESETINA Kmet in kmetica: PODLOŽNIK Pod knjigo: URBAR Na prekinjene črte: FEVDALIZEM

STRAN	80
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	romanjih molitev rožnega venca, litanije, procesije

STRAN	80
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Po smislu, npr.: Ker je bilo življenje kmetov vedno težje, so tolažbo iskali v veri in molitvi. S procesijami, romanji in drugimi pobožnostmi so se obračali na Boga s prošnjami za zdravje in boljše življenje.

STRAN	80
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	kuga dva silovita potresa dajatve in tlaka

STRAN	81										
ŠTEVILKA NALOGE	5										
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="448 1406 1394 1592"> <thead> <tr> <th>Upor</th> <th>Vzroki</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Francija (1358)</td> <td>izredni davki, vojaško nasilje zaradi stoletne vojne</td> </tr> <tr> <td>Anglija (1381)</td> <td>dajatve, tlaka</td> </tr> <tr> <td>Češka (1420)</td> <td>verske zahteve</td> </tr> <tr> <td>Ogrska (1514)</td> <td>tlaka, dajatve</td> </tr> </tbody> </table>	Upor	Vzroki	Francija (1358)	izredni davki, vojaško nasilje zaradi stoletne vojne	Anglija (1381)	dajatve, tlaka	Češka (1420)	verske zahteve	Ogrska (1514)	tlaka, dajatve
Upor	Vzroki										
Francija (1358)	izredni davki, vojaško nasilje zaradi stoletne vojne										
Anglija (1381)	dajatve, tlaka										
Češka (1420)	verske zahteve										
Ogrska (1514)	tlaka, dajatve										

STRAN	84
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.: Kmete so v upore proti plemstvu gnali številni razlogi: bremenili so jih vedno večji davki, povečevanje tlake, osmanski vpadi ... Kmetje so zahtevali staro pravdo: da se fevdalci držijo obveznosti, ki so zapisane v urbarjih. Želeli so sami odločati o izrednih davkih ter si zagotoviti prosto trgovino. Ker fevdalci niso prisluhnili njihovim zahtevam, so se najprej povezovali v kmečke zveze, ki so začele s pripravami na upor. Tudi če so bili kmetje v prvi fazi upora uspešni, so se vsi upori končali s porazom kmečke vojske. Voditelje so zajeli, jim sodili in jih usmrtili, tistim, ki so sodelovali v uporih, pa so naložili nov puntarski

	davek. Območje današnje Slovenije so zajeli naslednji večji upori: upor na Koroškem (1478), veliki slovenski kmečki upor (1515) in hrvaško-slovenski kmečki upor (1573).
--	--

STRAN	88
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Vladar ima vso oblast - Vladar vlada sam - Ima neomejeno oblast - Po potrebi mu pomagajo svetovalci - Kralj je vladar po milosti božji in ni nikomur odgovoren - Osrednja oseba družbenega in političnega življenja - Omejil je moč plemstva - Odločal je o cerkvenih zadevah - Samostojno je odločal o vojni in miru - Samotojno je sprejemal zakone, najvišji sodnik v državi.

STRAN	88
ŠTEVILKA NALOGE	2a
REŠITEV	Po smislu, npr.: Ludvik XIV. – plemstvo: Ludvik XIV. omeji moč plemstva, odvzame jim pristojnosti pobiranja davkov in tako zmanjša njihovo moč pri odločanju.

STRAN	88
ŠTEVILKA NALOGE	2b
REŠITEV	Po smislu, npr.: Ludvik XIV. – meščanstvo: Meščani so bili svetovalci – Ludviku XIV. so pomagali pri odločanju. Plačevali so davke.

STRAN	88
ŠTEVILKA NALOGE	2c
REŠITEV	Po smislu, npr.: Ludvik XIV. – kmetje: Ludvik XIV. ni uvedel reform na področju kmetijstva, kmetje so plačevali visoke davke, bili na so robu revščine.

STRAN	88
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Po smislu, npr.: Vlada je plemstvu odvzel pristojnosti pobiranja davkov, oblikoval je najemniško vojsko, njegovi svetovalci so postali meščani. Samostojno je odločal o vseh političnih zadevah v državi. Vladar je imel vso oblast.

STRAN	89
ŠTEVILKA NALOGE	4a
REŠITEV	Po smislu, npr.: Država je po podpirala dejavnosti, ki so ji prinašale dobiček: trgovina in izvoz izdelkov, za katere je bilo v Evropi največ povpraševanja.

STRAN	89
ŠTEVILKA NALOGE	4b
REŠITEV	Po smislu, npr.: Iz kolonij so uvažali poceni surovine, zato je bila trgovina še bolj dobičkonosna.

STRAN	89
ŠTEVILKA NALOGE	4c
REŠITEV	Po smislu, npr.: Gradili so ceste, rečne prekope, nova pristanišča, davek na uvoz končnih izdelkov.

STRAN	90
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Pristojnost razveljaviti zakone ali izvajanje zakonov - dovoliti pregled zakonov ali izvajanje zakonov - Pobirati davke za krono ali kronosto uporabo - zbirati vojsko - Svobodo govora - Dovoljeno nositi zaradi obrambe orožje

STRAN	90
ŠTEVILKA NALOGE	6a
REŠITEV	Po smislu, npr.: To je pravica svobode govora, razprav ali pogajanj. Na ta način so lahko izrazili svoje poglede in mnenja ne glede na to, kakšno je bilo mnenje kralja. S tem so lahko zastopali tudi svoje interese.

STRAN	90
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Angleški parlament ni zastopal interesov nižjih slojev (revno meščanstvo, kmetje), v parlamentu tudi niso imeli svojih predstavnikov/zastopnikov. Svoje zastopnike so imeli predstavniki plemstva, duhovščine in bogatega meščanstva.

STRAN	91
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<p>Descrates:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mišljenje vodilo napredka <p>Bacon</p> <ul style="list-style-type: none"> - opazovati, opravljati preizkuse <p>Spinoza</p> <ul style="list-style-type: none"> - logičnim sklepanjem, slediti razumu

STRAN	92
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Po smislu, npr.:

	Pri raziskovanju je pomemben razum.
--	-------------------------------------

STRAN	92
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	gravitacijski zakon – 2. skica – sila med dvema masama je sorazmerna velikosti obeh mas in obratno sorazmerna kvadratu njune medsebojne razdalje. III. Nevton zakon – 3. skica – Opisuje gibanje teles in delovanje sil na gibanje Optika - 2. skica- Pojav mavričnih barv pri prehodu bele barve skozi prizmo.

STRAN	93
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: <ul style="list-style-type: none"> - Drugačno razmišljanje - Različnost mnenj glede verskih vprašanj - Pomen razuma - Zvestno razmišljanje o človeku in naravi - Poskusi in dokazi - Razum je dan vsem ljudem - Ljudje so v osnovi enaki in enakovredni

STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Locke <ul style="list-style-type: none"> - Človekove naravne pravice Rousseau <ul style="list-style-type: none"> - Svobodo posameznika in enakost med ljudmi Montesquieu <ul style="list-style-type: none"> - Delitev oblasti na tri med seboj ločene veje Voltaire <ul style="list-style-type: none"> - Svobodo posameznika, odpravo privilegijev Kant <ul style="list-style-type: none"> - Pomen razuma in kritičnega pristopa Diderot <ul style="list-style-type: none"> - Enciklopedija, vrh razsvetljenstva

STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: Temeljne človekove pravice je poimenoval naravne pravice zato, ker pripadajo vsem ljudem in so vsakemu posamezniku dane ob rojstvu ne glede na stan ali pripadnost.

STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Delitev oblasti je zagovarjal zato, da si posameznik ne bi kopicil oblasti v svojih rokah in da ne bi več prihajalo do zlorabe oblasti zaradi lastnih interesov.

STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Po smislu, npr.: Ideje razsvetlencev so imele vpliv le na intelektualce in na višje sloje. Na nižje sloje niso imele vpliva, saj so bili neobraženi in niso razumeli pomena idej razsvetlencev, prav tako razsvetlenci niso svojih idej naslavljali na njih, ampak na vladajoče sloje.

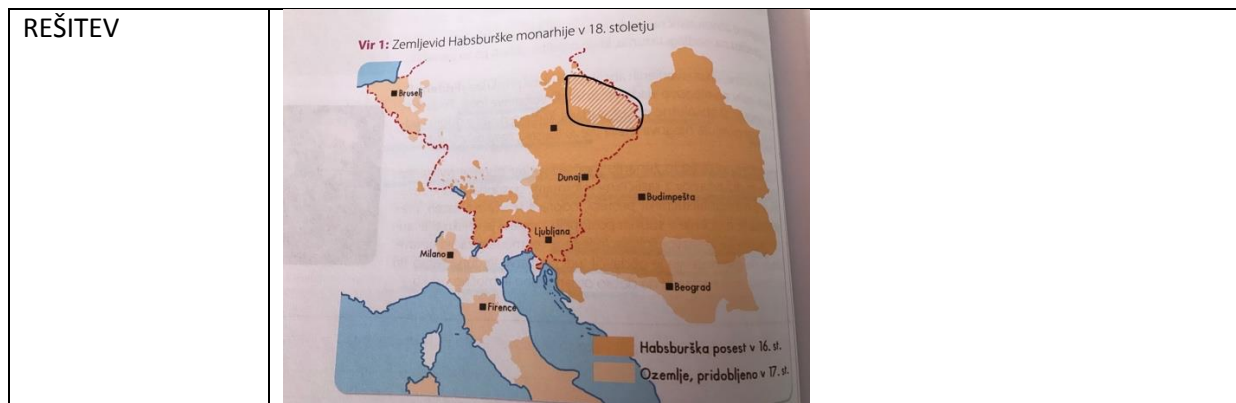
STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Po smislu, npr.: Vladajoči sloji so njihove ideje sprva zvrčali, saj so posegale v njihove privilegije in vladanje.

STRAN	94
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.: Razsvetljenstvo je gibanje, ki se je pojavilo v 17. in 18. stoletju. Razsvetljenske ideje so se najprej razvile v Franciji, kjer je kralj vladal po absolutističnih načelih, in so se postopoma širilo drugam. Razsvetlenci, ki so bili predvsem izobraženci, so s svojim razmišljanjem prinesli nov pogled na človeka in njegov položaj v družbi. Poudarjali so strpnost in različne poglede na dogodke. Poudarjali so, da so ljudje enaki. Začeli so govoriti o pravicah, ki pripadajo vsem ljudem, ne glede na njihov stan in položaj v družbi. Zaradi nezadovoljstva s samovoljnim vladanjem so začeli poudarjati delitev oblasti. Najvidnejši razsvetljenski filozofi so bili Kant, Voltaire, Locke, Rousseau in Montesquieu. Razsvetljenstvo se je pojavilo tudi na področju znanosti, kjer so nadgradili ideje humanistov in renesansčnih znanstvenikov. Poudarjali so pomen razuma, znanja in raziskovanja. Med najvidnejše znanstvenike tega obdobja sodijo Descartes, Bacon in Spinoza.

STRAN	95
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Po smislu, npr.: Na vladanje Friderika II. so vplivale ideje Voltairja. Zagovarjal je absolutno oblast, ki mora delati v dobro ljudstva. Izpeljal je reforme na različnih področjih, spodbujal je razvoj šolstva. Obdavčil je plemstvo in duhovščino.

STRAN	95
NAČIN REŠEVANJA	Pišejo
REŠITEV	Vladar ima absolutno oblast, ki je ne deli z nikomer, vendar mora delati v dobro ljudi in skrbeti za napredek in razvoj države.

STRAN	96
ŠTEVILKA NALOGE	3

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: S pomočjo reform sta prenovila Habsburško monarhijo, da je postala ena najmočnejših in najmodernejših evropskih držav tistega časa. S pomočjo reform na različnih področjih sta dosegla tudi notranjo enotnost države.

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: S pomočjo šolske naj bi vsi dobili temeljno splošno izobrazbo. Tako so zboljšali izobrazbo ljudi in omogočili napredek na vseh področjih. Šolski reformi so se upirali nižji sloji.

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Položaj kmeta se je izboljšal, saj so omejili tlako in odpravili osebno nesvobodo, kar pomeni, da se je kmet lahko preselil iz podeželja drugam. Kmet je imel pri svojem delu podporo kmetijskih družb, ki so mu pomagale pri uvajanju novosti in ga izobraževale.

STRAN	98						
ŠTEVILKA NALOGE	8						
REŠITEV	<table border="1"> <tr> <td colspan="2">Po smislu, npr.:</td> </tr> <tr> <td>Fiziokratizem</td> <td>Teorija, ki zagovarja razvoj kmetijstva, poljedelstvo je vir bogastva države.</td> </tr> <tr> <td>Merkantilizem</td> <td>Teorija, ki zagovarja razvoj trgovine. Vir bogastva so surovine in njihov poceni uvoz.</td> </tr> </table>	Po smislu, npr.:		Fiziokratizem	Teorija, ki zagovarja razvoj kmetijstva, poljedelstvo je vir bogastva države.	Merkantilizem	Teorija, ki zagovarja razvoj trgovine. Vir bogastva so surovine in njihov poceni uvoz.
Po smislu, npr.:							
Fiziokratizem	Teorija, ki zagovarja razvoj kmetijstva, poljedelstvo je vir bogastva države.						
Merkantilizem	Teorija, ki zagovarja razvoj trgovine. Vir bogastva so surovine in njihov poceni uvoz.						

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Po smislu, npr.: Habsburška monarhija je izgubila z rudami bogato pokrajino Šlezijo, imela pa je veliko ozemlja z rodovitnimi površinami, zato je na področju gospodarstva vlagala v razvoj kmetijstva.

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	Po smislu, npr.: Babiške šole so ustavnjavljali zato, da bi znižali smrtnost pri porodu in da bi pri porodih pomagale primerno izobražene ženske, ki so znale pravilno postopati in pomagati.

STRAN	98																		
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi -1																		
REŠITEV	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Absolutizem v času Ludvika XIV.</th> <th>Razsvetljeni absolutizme v času Marije Terezije in Jožefa II.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kako vlada vladar?</td> <td>O vsem odloča sam, po potrebi se obrača na svetovalce, ki so iz vrst meščanstva.</td> <td>Vlada sama, vendar izpeljeta reforme v korist vseh prebivalcev.</td> </tr> <tr> <td>Privilegiji višjih slojev</td> <td>Plemstvo ne plačuje davkov in imajo ugodnosti življenja v Versaillesu.</td> <td>So obdavčeni.</td> </tr> <tr> <td>Verska svoboda</td> <td>Ukinil je nantski edikt. Edina dovoljena vera je katoliška.</td> <td>Uvedena je delna verska strpnost – prakticiranje protestantizma in judovske vere.</td> </tr> <tr> <td>Gospodarstvo</td> <td>Merkantilizem – vlaganje v trgovino</td> <td>Fiziokratizem – razvoj gospodarstva</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Absolutizem v času Ludvika XIV.	Razsvetljeni absolutizme v času Marije Terezije in Jožefa II.	Kako vlada vladar?	O vsem odloča sam, po potrebi se obrača na svetovalce, ki so iz vrst meščanstva.	Vlada sama, vendar izpeljeta reforme v korist vseh prebivalcev.	Privilegiji višjih slojev	Plemstvo ne plačuje davkov in imajo ugodnosti življenja v Versaillesu.	So obdavčeni.	Verska svoboda	Ukinil je nantski edikt. Edina dovoljena vera je katoliška.	Uvedena je delna verska strpnost – prakticiranje protestantizma in judovske vere.	Gospodarstvo	Merkantilizem – vlaganje v trgovino	Fiziokratizem – razvoj gospodarstva			
	Absolutizem v času Ludvika XIV.	Razsvetljeni absolutizme v času Marije Terezije in Jožefa II.																	
Kako vlada vladar?	O vsem odloča sam, po potrebi se obrača na svetovalce, ki so iz vrst meščanstva.	Vlada sama, vendar izpeljeta reforme v korist vseh prebivalcev.																	
Privilegiji višjih slojev	Plemstvo ne plačuje davkov in imajo ugodnosti življenja v Versaillesu.	So obdavčeni.																	
Verska svoboda	Ukinil je nantski edikt. Edina dovoljena vera je katoliška.	Uvedena je delna verska strpnost – prakticiranje protestantizma in judovske vere.																	
Gospodarstvo	Merkantilizem – vlaganje v trgovino	Fiziokratizem – razvoj gospodarstva																	

STRAN	98
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi -2
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>S pomočjo reform Marije Terezije in Jožefa II. je Habsburška monarhija postala ena najmogočnejših evropskih držav. Z reformami sta modernizirala državo in jo notranje poenotila. Reformirala sta tista področja, na katerih je habsburška monarhija zaostajala v primerjavi z ostalimi državami.</p> <p>Z upravno reformo sta poenotila državo, nemščina je postala uradovalni jezik. Z davčno reformo sta dobila denar za izvajanje refom, na osnovi popisa zemljišč pa sta obdavčila vse prebivalce. Uvedla sta popis prebivalstva, ker sta ga potrebovala za potrebe vojske. S pomočjo fiziokratizma sta začela uvajati nove kmetijske kulture, uvedla sta gospodarsko svobodo, omejila tlako ter odpravila osebno nesvbodo kmeta, s čimer se je položaj kmetov bistveno izboljšal. Uvedla sta splošno šolsko reformo, s katero sta skušala izboljšati izobrazbo vseh prebivalcev. Pri izvajanju šolske reforme so se pojavljale težave, saj je primanjkovalo učiteljev, med nižjim slojem pa se je pojavil odpor do šole, saj je zaradi obiskovanja pouka primanjkovalo otrok za delo. Cerkvi sta odvzela nadzor nad šolstvom. Veliki pozornosti je bilo namenjene tudi zdravstvu.</p>

STRAN	102
ŠTEVILKA NALOGE	4

REŠITEV	Po smislu, npr.:	
	Dejstvo	Razlaga
	Položaj kmeta se je izboljšal.	Uveljavile so se novosti na področju kmetovanja, zato so kmetje povečali pridelek. Odpravljena je bila osebna nesvoboda, kar pomeni, da so lahko kmetje zapustili podeželje in se zaposlili tam, kjer so imeli možnost zaslužka.
	Izboljšala sta se promet in trgovina.	Izboljšale so se kopenske in vodne poti preko ozemlja današnje Slovenije, saj so tako Dunaj povezali z vsemi trgovskimi središči.
	Razvijati sta se začela fužinarstvo in rudarstvo.	Za potrebe razvoja države (gradnja cest, mostov ...) je bilo pomembno fužinasrvo in železarsvo, prav tako rudnik živega srebra, ki je državi prinašal dobiček.
Slovenski jezik je pridobil veljavo.	Intelektualci z ozemlja današnje Slovenije so se zavzemali za izdajanje knjig v slovenskem jeziku. Ustanovljen je bil Pohlinov in Zoisov krog, kjer so izdajali pomembna dela v slovenčini.	

STRAN	103
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <pre> graph TD A[1. Poceni surovine] --> B[2. Okrepljena Trgovina] B --> C[3. Bogatenje evropskih držav] C --> D[4. Izmenjava dobrin] D --> A E[Zakaj so bile kolonije pomembne za evropske države?] A <--> E B <--> E C <--> E D <--> E </pre>

STRAN	104
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Velika Britanija, Španija, Francija

STRAN	104
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Po smislu, npr.: Evropejci so kolonizirali Ameriko zaradi želje po zaslužku, verskih razlogov, nestrinjaju z obliko vladavine doma.

STRAN	104
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Na vzhodni obali Severne Amerike

STRAN	105
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Kolonije so bile politično in gospodarsko odvisne od angleške oblasti, v angleškem parlamentu nimajo svojega predstavnika - Oblast v Angliji je omejevala svobodno trgovino in jim višala davke - kolonije še dodatno davčno obremenilo

STRAN	105
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	- Uvedba novega davka na čaj

STRAN	106
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Da so po rojstvu vsi ljudje enaki; - neodtujljive pravice - za svobodo - prizadevanje za srečo - Kadar katera koli vladavina začne škodovati tem ciljem, pravica ljudstva, da jo spremeni ali odpravi - primerna za zagotovitev varnosti in sreče ljudstva.

STRAN	106
ŠTEVILKA NALOGE	9.a
REŠITEV	Po smislu, npr.: V Deklaraciji o neodvisnosti so zapisane temeljne/naravne človekove pravice, ki so jih zagovarjali razsvetljenci: pravica do svobode, sreče, voljene oblasti.

STRAN	106
ŠTEVILKA NALOGE	9.b
REŠITEV	(podčrtajo) Pravica ljudstva, da jo spremeni in odpravi ter postavi na novo Po smislu, npr.: Ta pravica je pomembna, saj pove, da mora izvoljena oblast delati v korist ljudstva in da jo lahko ljudstvo odstavi, če dela v škodo ljudstva.

STRAN	106
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	Po smislu, npr.: To pomeni, da državo vodi tisti, ki ga je izvolila večina ljudstva, ki ma volilno pravico. Izvoljeni mora vladati v korist vseh državljanov in v njihovem imenu odločati o pomembnih državnih zadevah.

STRAN	107
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	

1. STAN:

2. STAN:

	<p>Višja duhovščina z visokimi dohodki, oproščeni so plačevanja davkov.</p> <p>Višje bogato plemstvo, živijo v Versaillesu, oproščeni so plačevanja davkov.</p> <p>Meščanstvo (bogato – lastniki manufaktur, trgovci in revnejše – obrtniki...) in kmetje. Plačujejo davke, so brez privilegijev.</p>
--	---

STRAN	110
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Nesposobna vladarja - Razkošno življenje dvora - Visokih stroškov udeležbe v ameriški vojni za neodvisnost začelo primanjkovanje denarja - Meščani so morali plačevati visoke davke - Kmetje so morali opravljati garaško tlako - Nastopila kriza

STRAN	110
ŠTEVILKA NALOGE	4a
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. - Ohranitev naravnih in nezastarljivih človekovih pravic ... svoboda, lastnina, varnost in upor proti zatiranju. - Svoboda je v tem, da lahko storiš vse, kar ne škoduje drugemu. - Zakon sme prepovedovati samo družbeno škodljiva dejanja.

STRAN	110
ŠTEVILKA NALOGE	4b
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Poudarjene so temeljne človekove/naravne pravice, ki so jih zagovarjali razsvetljenci: svboda, lastnina, varnost in upor proti zatiranju.</p>

STRAN	112			
ŠTEVILKA NALOGE	7			
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 10%; text-align: center;">+/-</td> <td style="width: 40%;">Utemeljitev</td> </tr> </table>		+/-	Utemeljitev
	+/-	Utemeljitev		

	Dejanje: Preganjanje nasprotnikov	-	Jakobinci so kruto preganjali in ubijali svoje nasprotnike. Sodili so jim brez dokazov na posebej ustanovljenih sodiščih, kar je v nasprotju z Deklaracijo o pravicah človeka in državljana.
	Dejanje: Odpravijo fevdalizem	+	Uvedli so ukrepe, ki so imeli pozotoven vpliv na najnižje sloje.
	Dejanje: Uspehi na vojaškem področju	+	Poveljstvo so prevzeli izšolani generali, ki so imeli vojaško znanje in motivacijo, ker so zagovarjali ideje revolucije.

STRAN	113					
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi					
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <th style="text-align: center;">Francoska revolucija</th> </tr> <tr> <td> <p>Vzroki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesposobna vladarja; - razkošno življenje dvora; - visoki stroški udeležbe v vojni; - primanjkovanje denarja; - visoki davki; - garaška tlaka. </td> </tr> <tr> <td> <p>Začetek</p> <p>Sklic državnih stanov zaradi finančne krize. Predsavniki 3. stanu to izkoristijo in se razglasijo za narodno skupščino ter zahtevajo glasovanje po posamezniku. Imajo podporo nižjega plemstva in duhovščine. Kralj je pod pritiskom moral popustiti njihovim zahtevam. Ko je ponovno poskušal samostojno prevzeti oblast, so meščani 14. 7. 1789 napadli Bastijo. Nemiri so se začeli širiti po vsej državi. To je bil začetek revolucije.</p> </td> </tr> <tr> <td> <p>Najpomembnejši dogodki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje 3. stanu v narodno skupščino; - konec absolutizma; - napad na Bastijo in začetek revolucije; - 1789: sprejetje Deklaracije o pravicah človeka in državljana; - 1791: preimenovanje Francije v ustavno monarhijo; - vojne s sosednjimi državami in ogrožanje Francije/Pariza; - zaprje kralja in kraljice ter razglasitev republike 1792; - obglavljenje kralja in kraljice – jakobinci prevzamejo oblast in njihov teror; - odprava fevdalizma; - 1794: konec jakobinsega terorja in usmrtitev Robespierrea; - vzpon Napoleona. </td> </tr> <tr> <td> <p>Posledice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uveljavitev človekovih pravic in razsvetljenskih idej; - odprava fevdalizma in absolutizma; - meščanstvo je začelo pridobivati na veljavi. </td> </tr> </table>	Francoska revolucija	<p>Vzroki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesposobna vladarja; - razkošno življenje dvora; - visoki stroški udeležbe v vojni; - primanjkovanje denarja; - visoki davki; - garaška tlaka. 	<p>Začetek</p> <p>Sklic državnih stanov zaradi finančne krize. Predsavniki 3. stanu to izkoristijo in se razglasijo za narodno skupščino ter zahtevajo glasovanje po posamezniku. Imajo podporo nižjega plemstva in duhovščine. Kralj je pod pritiskom moral popustiti njihovim zahtevam. Ko je ponovno poskušal samostojno prevzeti oblast, so meščani 14. 7. 1789 napadli Bastijo. Nemiri so se začeli širiti po vsej državi. To je bil začetek revolucije.</p>	<p>Najpomembnejši dogodki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje 3. stanu v narodno skupščino; - konec absolutizma; - napad na Bastijo in začetek revolucije; - 1789: sprejetje Deklaracije o pravicah človeka in državljana; - 1791: preimenovanje Francije v ustavno monarhijo; - vojne s sosednjimi državami in ogrožanje Francije/Pariza; - zaprje kralja in kraljice ter razglasitev republike 1792; - obglavljenje kralja in kraljice – jakobinci prevzamejo oblast in njihov teror; - odprava fevdalizma; - 1794: konec jakobinsega terorja in usmrtitev Robespierrea; - vzpon Napoleona. 	<p>Posledice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uveljavitev človekovih pravic in razsvetljenskih idej; - odprava fevdalizma in absolutizma; - meščanstvo je začelo pridobivati na veljavi.
Francoska revolucija						
<p>Vzroki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nesposobna vladarja; - razkošno življenje dvora; - visoki stroški udeležbe v vojni; - primanjkovanje denarja; - visoki davki; - garaška tlaka. 						
<p>Začetek</p> <p>Sklic državnih stanov zaradi finančne krize. Predsavniki 3. stanu to izkoristijo in se razglasijo za narodno skupščino ter zahtevajo glasovanje po posamezniku. Imajo podporo nižjega plemstva in duhovščine. Kralj je pod pritiskom moral popustiti njihovim zahtevam. Ko je ponovno poskušal samostojno prevzeti oblast, so meščani 14. 7. 1789 napadli Bastijo. Nemiri so se začeli širiti po vsej državi. To je bil začetek revolucije.</p>						
<p>Najpomembnejši dogodki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje 3. stanu v narodno skupščino; - konec absolutizma; - napad na Bastijo in začetek revolucije; - 1789: sprejetje Deklaracije o pravicah človeka in državljana; - 1791: preimenovanje Francije v ustavno monarhijo; - vojne s sosednjimi državami in ogrožanje Francije/Pariza; - zaprje kralja in kraljice ter razglasitev republike 1792; - obglavljenje kralja in kraljice – jakobinci prevzamejo oblast in njihov teror; - odprava fevdalizma; - 1794: konec jakobinsega terorja in usmrtitev Robespierrea; - vzpon Napoleona. 						
<p>Posledice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uveljavitev človekovih pravic in razsvetljenskih idej; - odprava fevdalizma in absolutizma; - meščanstvo je začelo pridobivati na veljavi. 						

STRAN	114
NAČIN REŠEVANJA	Obkrožijo v besedilu nad nalogo
REŠTEV	Izvedel državni udar

STRAN	114
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠTEV	Po smislu, npr.: Enakost pred zakonom, ločitev države in Cerkve, davčne reforme.

STRAN	115
ŠTEVILKA NALOGE	4a
REŠTEV	Avstrijsko cesarstvo, Prusija

STRAN	115
ŠTEVILKA NALOGE	4b
REŠTEV	Belgija, Nizozemska, papeška država, Ilirske province, Genova

STRAN	115
ŠTEVILKA NALOGE	4c
REŠTEV	Kraljevina Španija, Renska zveza, kraljevina Italija, Varšavsko veliko vojvodstvo

STRAN	116
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠTEV	Po smislu, npr.: Napoleon je »ukinil«Sveto rimsko cesarstvo, iz njega je ustanovil Rensko zvezo in Avstrijsko cesarstvo, ki sta bili samostojni politični enoti.

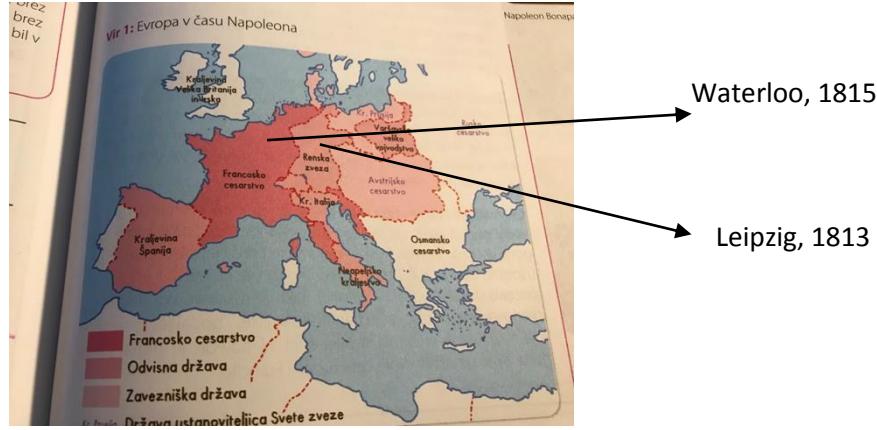
STRAN	116
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠTEV	Bitka pri Trafalgarju <p>The map shows Europe in 1804, with the French Empire (Francosko cesarstvo) in dark red, dependent states (Ovisna država) in light red, and allied states (Zavezniška država) in pink. Key regions labeled include the Kingdom of Spain (Kraljevina Španija), the Holy Roman Empire (Sveto rimsko cesarstvo), and the Austrian Empire (Avstrijsko cesarstvo). A legend at the bottom identifies the colors: dark red for the French Empire, light red for dependent states, pink for allied states, and blue for the founding state of the Holy Roman Empire (Država ustanoviteljica Svete zveze). The Battle of Trafalgar is marked with a red 'X' in the Atlantic Ocean.</p>

STRAN	116
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠTEV	Po smislu, npr.: Evropskim državam je prepovedal trgovanje z Veliko Britanijo, da bi jo

	gospodarsko uničil, ker je ni mogel premagati na vojaškem področju.
--	---

STRAN	116
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠTEV	Po smislu, npr.: Na začetku je celinska zapora močno prizadela Veliko Britanijo. Zaradi tega je povečala trgovanje s svojimi kolonijami in celinska zapora ni bila uspešna.

STRAN	116
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠTEV	Po smislu, npr.: Uničena, izmučena, izčrpana, prezeblja, zdesetkana, nemočna, poražena ... Francoska vojska je bila ob umiku iz Rusije uničena, ker ni bila pripravljena na vremenske razmere in na rusko taktiko požgane zemlje.

STRAN	117
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠTEV	Bitka pri Leipzigu (bitka narodov) in bitka pri Waterlooju

STRAN	117
ŠTEVILKA NALOGE	11
REŠTEV	Po smislu, npr.: Pomorske zmage Velike Britanije nad Francijo, neuspeh celinske zapore, neuspehi na Iberskem polotoku, neuspešen pohod v Rusijo, uspehi zaveznic proti Napoleonu leta 1813 in 1815, nezadovoljstvo Francozov zaradi neuspehov in sestop Napoleona z oblasti

STRAN	118
ŠTEVILKA NALOGE	1a
REŠTEV	Napoleon

STRAN	118
ŠTEVILKA NALOGE	1b
REŠTEV	Po smislu, npr.: Razglas je napisan v nemščini, saj je bilo tedanje ozemlje današnje Slovenije sestavni del Avstrijskega cesarstva. Prav tako je razglas zapisan v slovenščini,

	saj se je nanašal na ozemlje, kjer je večina govorila slovenki jezik.
--	---

STRAN	119
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠTEV	Kranjska, Goriška in Koroška

STRAN	119
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠTEV	Po smislu, npr.: Zato, da bi ji preprečil trgovanje po morju in sodelovanje z Veliko Britanijo.

STRAN	119
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠTEV	Po smislu, npr.: Doživli so jo negativno, saj so s posebnim davkom morali pomagati vzdrževati francosko vojsko.

STRAN	119																				
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi																				
REŠTEV	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="448 936 1394 1400"> <thead> <tr> <th>Pozitivno</th> <th>Negativno</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Enakost pred zakonom</td> <td>Niso uveljavljene vse ideje francoske revolucije</td> </tr> <tr> <td>Enotni davčni sistem</td> <td>Gospodarska kriza zaradi celinske zapore</td> </tr> <tr> <td>Plemstvo izgubi vlogo v upravi in sodstvu</td> <td>Novi davki za vojaške potrebe</td> </tr> <tr> <td>Gospodarska svoboda</td> <td>Ni odpravljen fevdalizem</td> </tr> <tr> <td>Odprava deželnih stanov</td> <td>Posegi na cerkveno področje</td> </tr> <tr> <td>Splošna vojaška obveznost</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Zemljiški gospodarje ne sodijo več kmetom</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Uvedba slovenščine kot učenga jezika</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ustanovitev univerze</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Pozitivno	Negativno	Enakost pred zakonom	Niso uveljavljene vse ideje francoske revolucije	Enotni davčni sistem	Gospodarska kriza zaradi celinske zapore	Plemstvo izgubi vlogo v upravi in sodstvu	Novi davki za vojaške potrebe	Gospodarska svoboda	Ni odpravljen fevdalizem	Odprava deželnih stanov	Posegi na cerkveno področje	Splošna vojaška obveznost		Zemljiški gospodarje ne sodijo več kmetom		Uvedba slovenščine kot učenga jezika		Ustanovitev univerze	
Pozitivno	Negativno																				
Enakost pred zakonom	Niso uveljavljene vse ideje francoske revolucije																				
Enotni davčni sistem	Gospodarska kriza zaradi celinske zapore																				
Plemstvo izgubi vlogo v upravi in sodstvu	Novi davki za vojaške potrebe																				
Gospodarska svoboda	Ni odpravljen fevdalizem																				
Odprava deželnih stanov	Posegi na cerkveno področje																				
Splošna vojaška obveznost																					
Zemljiški gospodarje ne sodijo več kmetom																					
Uvedba slovenščine kot učenga jezika																					
Ustanovitev univerze																					

STRAN	122
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Po smislu, npr.: Absolutistično državo je vodil kralj, ki je o vsem odločal sam in je imel popolno oblast. V Združenih državah je vladalo ljudstvo oz. izvoljen predstavnik ljudstva. Volilna pravica je bila določena s cenzusom. V absolutistični državi je zakone predlagal kralj, v Združenih državah pa je zakone predlagal kongres, saj je oblast ločena. V absolutistični državi je kralj politično odločanje odvzel/zmanjšal plemstvu, v Združenih državah pa so politične pravice imeli svobodni moški na podlagi volilnega cenzusa. Ženske in domorodci so bili brez političnih pravic, revnejši sloji pa so imeli omejene politične pravice.

STRAN	125
-------	-----

ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> - Ne podpiraj ljudi, ki se ti prilizujejo - Daj več na tiste, ki se ti upajo zaradi dobrega namena tudi zameriti - Ne zanemarjaj svojih poslov - Natančno določen čas za počitek in zabavo - Posveti pazljivost vladnim poslom - Veliko poslušaj - Dobro spoznal odlične može - Bodi ljubezniv z vsakomer

STRAN	125
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Po smislu, npr: Skrb za dobrobit vseh državljanov, usklajevanje različnih mnenj in potreb, visoka etična in moralna načela, dobre retorične, pogajalske in diplomatske sposobnosti ...

STRAN	125
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr: Sposoben, spreten, samovšečen.

STRAN	126
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr: Delovna, sposobna, prizanesljiva.

STRAN	127
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr: Stroga, konservativna, dosledna.

STRAN	128
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr: Sposobna, napredna, redoljubna.

STRAN	130
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Po smislu, npr.: Nezaupljiv, manipulativen, sposoben.

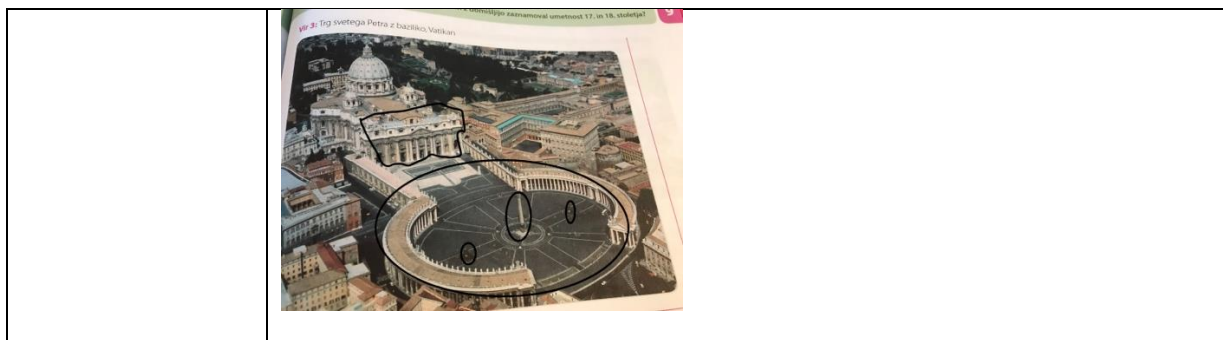
STRAN	131										
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1a										
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%;">Ludvik XIV.</td> <td style="width: 25%;">Marija Terezija</td> <td style="width: 25%;">Katarina II. Velika</td> <td style="width: 25%;">Napoleon</td> </tr> <tr> <td>Vladanje</td> <td>Absolutistično, o vsem odloča</td> <td>Po načelih razsvetljenega</td> <td>Po načelih razsvetljenega</td> <td>Okrona se za cesarja,</td> </tr> </table>		Ludvik XIV.	Marija Terezija	Katarina II. Velika	Napoleon	Vladanje	Absolutistično, o vsem odloča	Po načelih razsvetljenega	Po načelih razsvetljenega	Okrona se za cesarja,
	Ludvik XIV.	Marija Terezija	Katarina II. Velika	Napoleon							
Vladanje	Absolutistično, o vsem odloča	Po načelih razsvetljenega	Po načelih razsvetljenega	Okrona se za cesarja,							

		sam, po lastni presoji se obrača na svetovalce.	absolutizma, uvedba reform za izboljšanje položaja posameznika in države.	absolutizma, uvedba reform, utrjuje privilegije višjih slojev.	vendar ohrani instiucije republike, vojaški poveljnik.
	Zanimivosti o njegovem/njenem vladanju	Določa modne smernice.	Konservativna, zelo stroga mati, ki so se je otroci bali.	Dopisovanje z razsvetljenci, obiskovanje gledališča in opere.	Skrb za javno podobo v izgnanstvu.
<p>Skupno: izboljšanje položaja države. Različno: zagovarjanje verske strpnosti, pogledi na privilegije ...</p>					

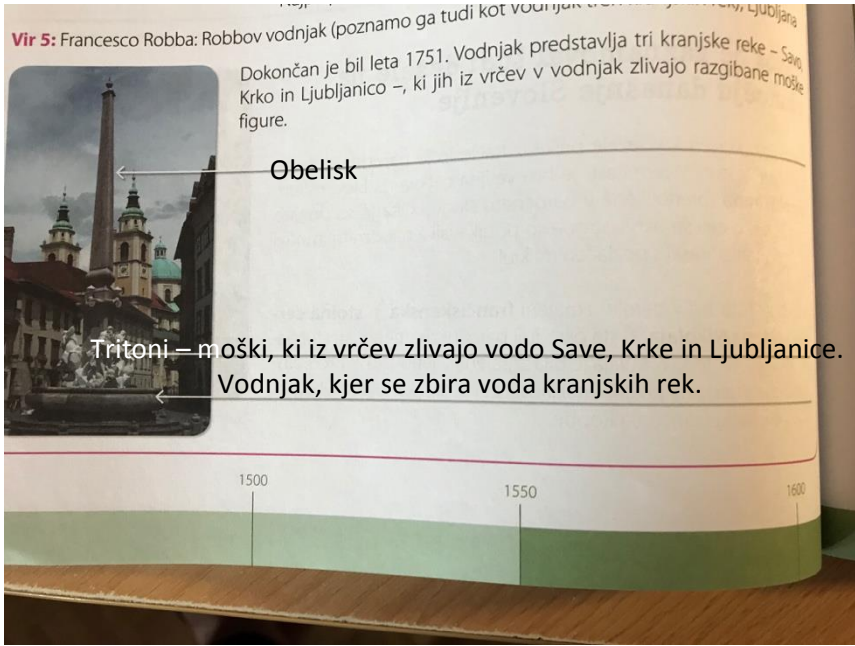
STRAN	131
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1b
REŠITEV	Po smislu, npr.: Napoleonovo vladanje se najbolj razlikuje po tem, da je bil mojster manipulacije in da je sprva dosegal izjemne vojaške uspehe. Pri vladanju se je opiral na predstavnike svoje družine ter ni želel na dolgo razpravljati o posameznih odločitvah.

STRAN	133				
ŠTEVILKA NALOGE	2				
IKONE	 				
NAČIN REŠEVANJA	Pišejo v preglednico, tam se tudi pokaže rešitev				
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" data-bbox="448 1512 1393 1659"> <tr> <td>Obdobje: renesansa</td> <td>Obdobje: barok</td> </tr> <tr> <td>Kip izkazuje izklesano telo, je samostojec, prikaz verskega motiva.</td> <td>Prikaz verskega motiva, razgiban kip z dodatki, razkošje, čustveni prikaz.</td> </tr> </table>	Obdobje: renesansa	Obdobje: barok	Kip izkazuje izklesano telo, je samostojec, prikaz verskega motiva.	Prikaz verskega motiva, razgiban kip z dodatki, razkošje, čustveni prikaz.
Obdobje: renesansa	Obdobje: barok				
Kip izkazuje izklesano telo, je samostojec, prikaz verskega motiva.	Prikaz verskega motiva, razgiban kip z dodatki, razkošje, čustveni prikaz.				

STRAN	135
ŠTEVILKA NALOGE	6a
REŠITEV	Obkroženo s črno barvo

STRAN	136
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Protestantska cerkev ni tako razkošno okrašena kot baročna: nima pozlate in veličastnih poslikav ter fresk, nima slik, oltar ni razkošen. Na oltarju je le simbol krščanstva – križ. Protestantska cerkev je bolj »preprosta« in je prostor intimnega srečevanja z bogom.

STRAN	137
ŠTEVILKA NALOGE	8a
REŠITEV	Po smislu, npr.:

STRAN	137
ŠTEVILKA NALOGE	8b
REŠITEV	Po smislu, npr.: Iz marmorja in kamna.

STRAN	137
ŠTEVILKA NALOGE	8b
REŠITEV	Po smislu, npr.: V Narodni galeriji v Ljubljani.

STRAN	137
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Po smislu, npr.: Razčlenjena fasada, simetrično urejeni park, povečana/visoka okna, predvrt, okrasni kipi na vhodu v dvorec, različni portali ...

STRAN	137
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>palača v Versaillesu dvorec Dornava</p>

STRAN	139												
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi												
REŠITEV	<p>(Časovna opredelitev obdobja) 16. – 18. Stol. (Politični dogodki) reformacija, zmaga nad protestantsko umetnostjo, utrjevanje katoliške vere</p> <p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Področje umetnosti</th> <th>Značilnosti</th> <th>Umetnik</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Slikarstvo</td> <td>Igra svetloba–senca, mitološki in verski prizori, razkošje, razgibanost</td> <td>Rembrandt, Rubens, Velazques, Caravaggio</td> </tr> <tr> <td>Glasba</td> <td>Izrazita dvojnost dur–mol, vokalno instrumentalna in instrumentalna glasba, dinamika z veliko glasbenih okraskov</td> <td>Johann Sebastian Bach</td> </tr> <tr> <td>Kiparstvo</td> <td>Verski motiv, pozlata</td> <td>Bernini, F. Robba</td> </tr> </tbody> </table>	Področje umetnosti	Značilnosti	Umetnik	Slikarstvo	Igra svetloba–senca, mitološki in verski prizori, razkošje, razgibanost	Rembrandt, Rubens, Velazques, Caravaggio	Glasba	Izrazita dvojnost dur–mol, vokalno instrumentalna in instrumentalna glasba, dinamika z veliko glasbenih okraskov	Johann Sebastian Bach	Kiparstvo	Verski motiv, pozlata	Bernini, F. Robba
Področje umetnosti	Značilnosti	Umetnik											
Slikarstvo	Igra svetloba–senca, mitološki in verski prizori, razkošje, razgibanost	Rembrandt, Rubens, Velazques, Caravaggio											
Glasba	Izrazita dvojnost dur–mol, vokalno instrumentalna in instrumentalna glasba, dinamika z veliko glasbenih okraskov	Johann Sebastian Bach											
Kiparstvo	Verski motiv, pozlata	Bernini, F. Robba											

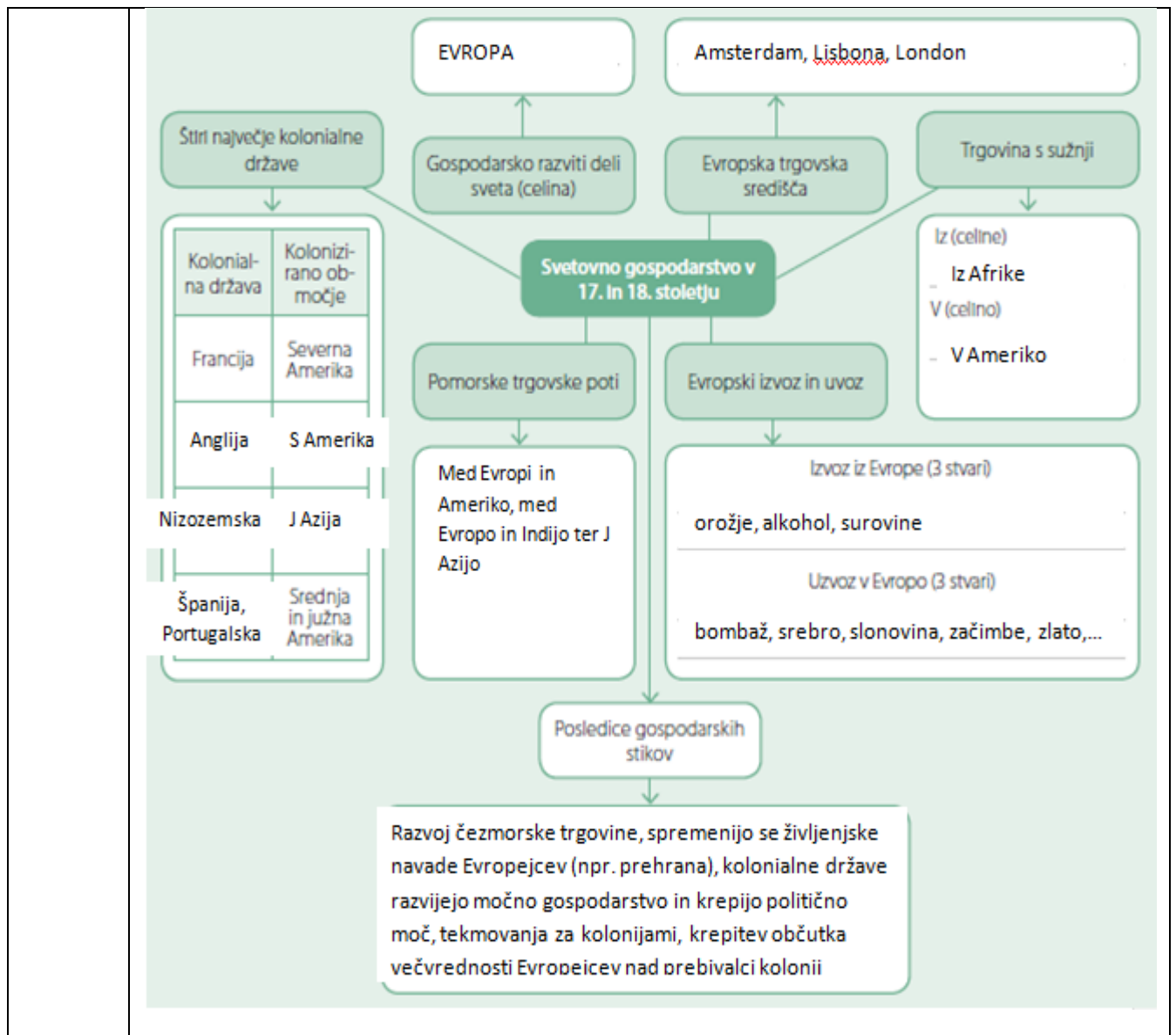
	Arhitektura	Razkošni dvorci, ki so sedež vladarja, razkošna oprema, vrtovi in predvrtovi, velika okna in vrata	Bernini	
	Književnost	Gostobesedno besedilo z veliko prisposodobami in pridevniki	Miguel de Cervantes	

STRAN	141
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	E, C, B, Č, A, D

STRAN	141-142
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p><u>(Na črte poleg 2. odstavka:)</u> Pojav vsakodnevne prodaje na tržnicah (trgovci in obrtniki več prodali in več zaslužili).</p> <p><u>(Na črte poleg 3. odstavka:)</u> Kmetje so iskali zaslužek v nekmetijskih dejavnostih (večja potreba po denarju zaradi dajatev v denarju)</p> <p><u>(Na črte poleg 4. odstavka:)</u> Trgovanje z daljnimi deželami Vzhoda z redkim in dragim blagom je omogočalo velik zaslužek.</p> <p><u>(Na črte poleg 5. odstavka:)</u> Prekomorska trgovina s kolonijami v Ameriki in cenena suženjska delovna sila na plantažah sta omogočali velik zaslužek lastnikom rudnikov in plantaž ter trgovcem.</p> <p><u>(Na črte poleg 6. odstavka:)</u> Povezovanje trgovcev z vlaganjem denarja v trgovske prekomorske odprave.</p> <p><u>(Na črte poleg 7. odstavka:)</u> Vlaganje dobička (denarja) v nove, donosne posle (npr. manufakture).</p>

STRAN	144
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi, 2. naloga
REŠITEV	Po smislu, npr.:
	<p>Sodobni kapitalizem</p> <p>Potrošniška družba Oglaševanje izdelkov</p> <p>Svobodno podjetništvo</p> <p>Kapital Dobiček</p> <p>Izkoriščanje delovne sile Izkoriščanje naravnih bogastev Konkurenca Svobodni trg</p> <p>Zgodnje oblike kapitalizma</p> <p>Manufakture, založništvo</p> <p>Čezmorska trgovina</p> <p>Vsakodnevni sejmi</p>

STRAN	146
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi
REŠITEV	Po smislu, npr.:

STRAN	147
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	2. polovica 18. stoletja

STRAN	147
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Prebivalstvo v Angliji je med leti 1700 in 1831 narastlo za 8,5 MIO.

STRAN	149
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi

REŠITEV	Ključni dejavniki za industrijsko revolucijo v Veliki Britaniji	Pomembne podrobnosti (pri vsakem dejavniku napiši pomembne podrobnosti)
	1. Naraščanje prebivalstva 2. Spremembe na podeželju 3. Dovolj kapitala 4. Napredek v tehniki 5. Parni stroj (J. Watt) 6. Dovolj rudnega bogastva 7. Razvoj prometa 9. Politična stabilnost države	<ul style="list-style-type: none"> - boljša higiena, več hrane, napredek v porodništvu - dovolj delovne sile (tudi selitve kmetov v mesta zaradi ograjevanja skupne zemlje) - srenjska zemlja razdeljena med bogate posameznike, mali kmetje iskali zaposlitev v tovarnah (prodali zemljo in se selili v mesta) - čezmorska trgovina prinašala dobičke, vlaganje le tega v donosne posle (tekstilne manufakture) - izboljšava strojev (tkalski, predilni) ali novi izumi (parni stroj) omogočili hitrejše in učinkovitejše delo - omogočil prehod z ročnega na strojno delo - premog (pogon parnih strojev), železo (mostovi, tiri, stroji) - parni vlak, parne ladje (hitrejši in učinkovitejši prevoz blaga in ljudi, - gradnja kanalov, urejanje cest - namesto v vojsko, vlagali denar v gospodarstvo
<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Anglija je bila konec 18. stoletja vodilna sila v gospodarstvu, na kar je vplivalo veliko dejavnikov. Za delo v manufakturah je bilo dovolj delovne sile, ki se je večala z naraščanjem števila prebivalstva in s selitvami malih kmetov v mesta za boljšim zaslužkom. Na večanje števila prebivalstva in delovne sile je vplival napredek v kmetijstvu (pridelali so dovolj hrane), porodništvu in higieni.</p> <p>Trgovanje s kolonijami v Severni Ameriki je posameznikom omogočilo ustvarjanje dobička, ki so ga vlagali v tekstilne manufakture. Napredek v tehniki je delo v manufakturah naredil še bolj učinkovito in hitro, saj je z Wattovim izboljšanjem parnega stroja prešlo delo z ročnega na strojno. Za poganjanje parnih strojev je bil potreben premog, ki ga je imela Anglija v izobilju. Prav tako je imela dovolj železove rude. Železo so potrebovali za gradnjo mostov, železniških tirov in strojev. Z razvojem industrije se je pojavila potreba po hitrem, poceni in učinkovitem prevozu trgovskega blaga. To je omogočil izum parnega vlaka in parnih ladij. Urejali so tudi ceste in vodne kanale.</p> <p>Ker v Angliji ni bilo vojn in je vladala politična stabilnost, so denar vlagali v gospodarstvo in ne v vojsko, zato je bila Anglija v gospodarskem razvoju daleč pred ostalimi evropskimi državami.</p>		

STRAN	151
ŠTEVILKA NALOGE	1. a)
REŠITEV	Nemčija, Francija, Anglija

STRAN	151
ŠTEVILKA NALOGE	1. b)
REŠITEV	Italija, Španija, Rusko cesarstvo, Avstrijsko cesarstvo, Osmansko cesarstvo.

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. a)

REŠITEV	Maribor, Celje, Jesenice, Ljubljana.
---------	--------------------------------------

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. b)
REŠITEV	Železarstvo, premogovništvo, tekstilna industrija, lesna industrija.

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. c)
REŠITEV	Zasavje (Hrastnik, Trbovlje).

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. č)
REŠITEV	Svinec.

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. d), 1. alineja
REŠITEV	1849

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. d), 3. alineja
REŠITEV	Maribor, Celje, Litija, Ljubljana, Trst

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. e)
REŠITEV	Trst

STRAN	152
ŠTEVILKA NALOGE	2. f)
REŠITEV	Po smislu, npr.: (Uvažali so) tkanine, južno sadje, kolonialno blago ... (Izvažali so) živo srebro, kovinske izdelke, les, med, izdelke domače obrti ...

STRAN	153
ŠTEVILKA NALOGE	3 a)
REŠITEV	Po smislu, npr.: Največja gostota prebivalstva je bila v tistih evropskih državah, ki so bile

	industrijsko razvite: Nemčija, Anglija, Francija.
--	---

STRAN	153
ŠTEVILKA NALOGE	3 b)
REŠITEV	London, Birmingham, Liverpool, Manchester, Leeds, Pariz, Berlin, Dunaj, Hamburg

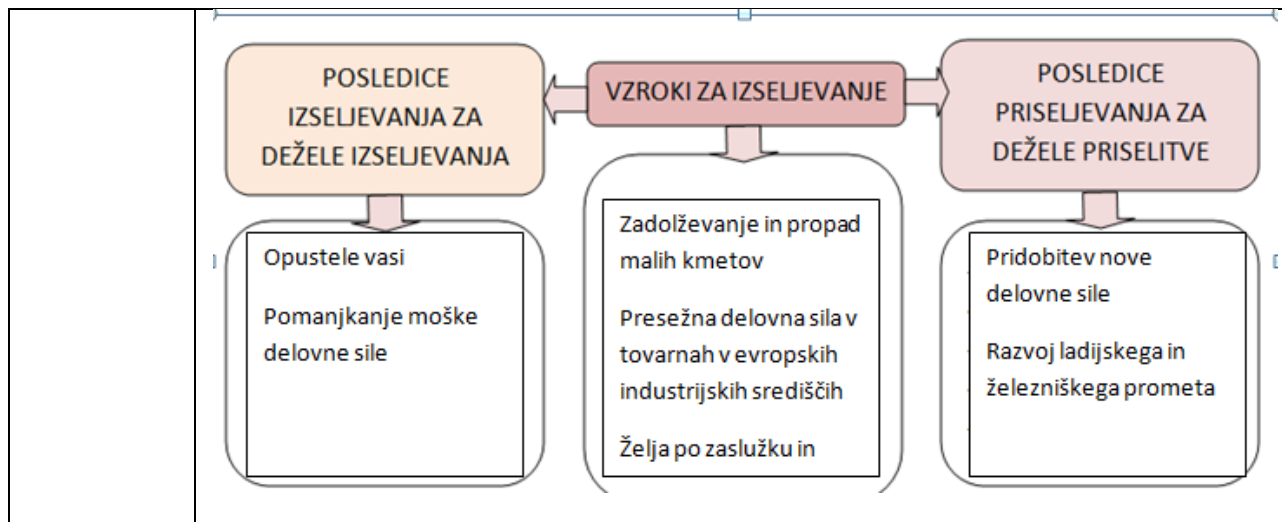
STRAN	153
ŠTEVILKA NALOGE	4 a)
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> – Stranišča, ki so polna nesnage – Čez in čez polita – Praznili zanikrno in površno

STRAN	153
ŠTEVILKA NALOGE	4 b)
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> – vsako noč napolnjevalo ljubljansko ozračje z neznosnim in sila neprijetnim smradom – vdihavajo smrdljiv in kužen zrak

STRAN	154
ŠTEVILKA NALOGE	Vir 5
REŠITEV	otroci

STRAN	155
ŠTEVILKA NALOGE	6 a)
REŠITEV	Rdeča puščica: Severna Amerika Zelene puščice od leve proti desni: Srednja Amerika, Afrika, Avstralija Oranžna puščica: Južna Amerika

STRAN	156
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	Po smislu, npr.:

STRAN	157
ŠTEVILKA NALOGE	10 a)
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> – nasprotoval privilegijem in monopolu, ki jih je država dodeljevala posameznikom – da država omejuje uvoz ... z visokimi carinami – svobodno gospodarstvo ... država ne posega z omejitvami – Gospodarstvo ..prepustiti ... zakonu povpraševanja in ponudbe

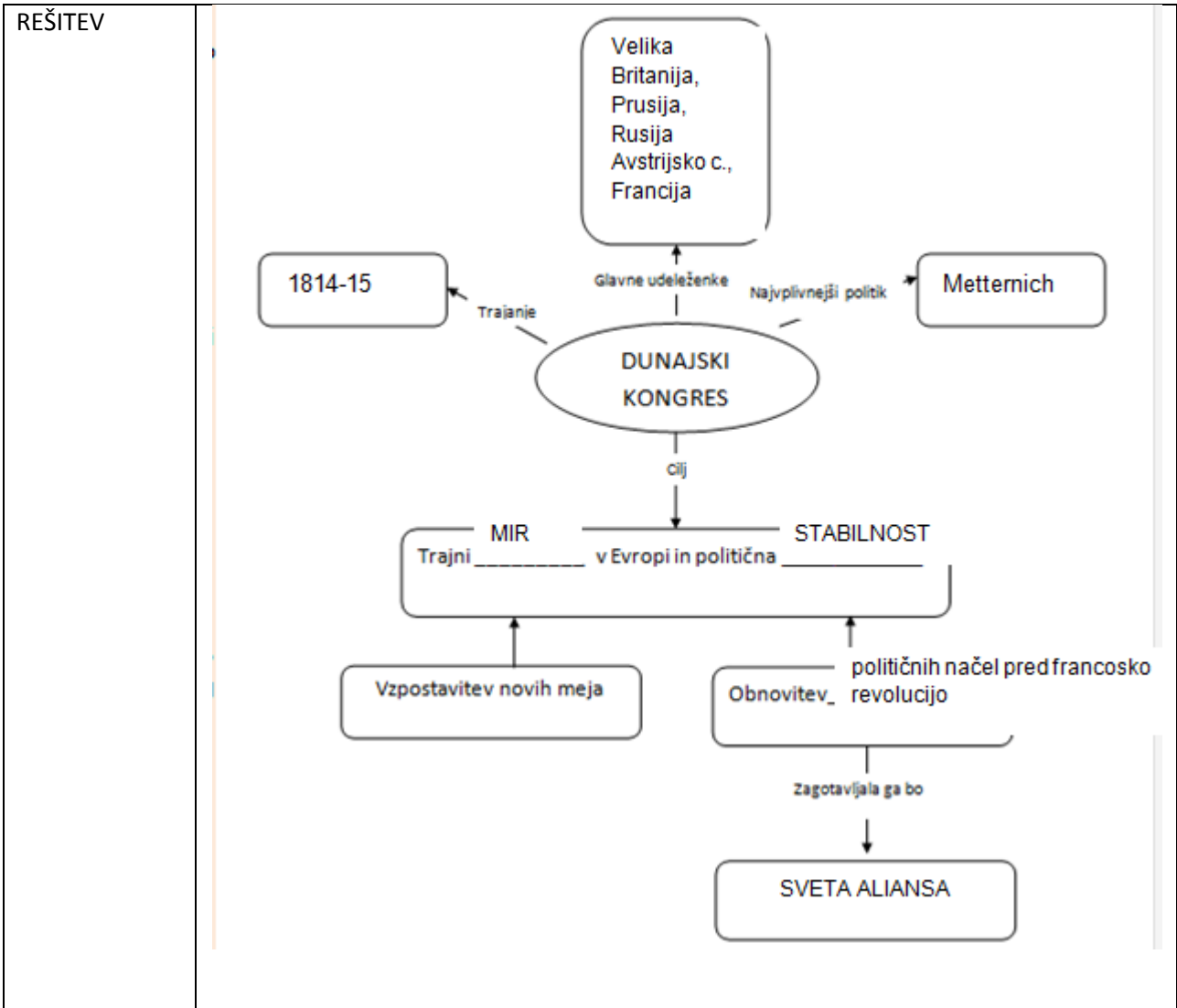
STRAN	158
ŠTEVILKA NALOGE	11
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>Na razvoj industrije konec 19. stoletja so vplivali: razvoj jeklarske in kemične industrije, nova vira energije – nafta in elektrika, izumi na področju komunikacij (telegraf in telefon).</p>

STRAN	158
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi

REŠITEV	Po smislu, npr.:	
	Področje sprememb	Posledica
	Industrializacija	<ul style="list-style-type: none"> – Postopno širjenje industrije po Evropi in svetu. – Ob premogovnikih in nahajališčih železove rude se oblikujejo industrijska območja. – Na širjenje industrije vplivajo enoten in svoboden trg ter urejene prometne poti (ceste, vodni kanali, železnica).
	Gospodarske dejavnosti	<ul style="list-style-type: none"> – Razmah premogovništva, železarstva in trgovine. – Razvoj novih oblik prometa (železnica, parne ladje).
	Družbene spremembe	<ul style="list-style-type: none"> – Naraščanje mestnega prebivalstva (večanje mest). – Pojav delavskega razreda in buržoazije – lastniki tovarn, podjetij, bank ... – Množično izseljevanje v industrijska središča po Evropi in na druge celine.
	Pogled na gospodarstvo	<ul style="list-style-type: none"> – Zahteve po svobodnem gospodarstvu brez nadzora države – vse naj bo prepuščeno zakonu povpraševanja in ponudbe – ekonomski liberalizem (Adam Smith).
Znanost in tehnika	<ul style="list-style-type: none"> – Razvoj naravoslovnih znanosti (kemija). – Napredek v tehnologiji (motor na notranje izgorevanje, telegraf, telefon, radio). – Izkoriščanje novih virov energije: elektrika in nafta. 	

STRAN	160
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Velike Britanije, Prusije, Rusije, Avstrijskega cesarstva in Francije

STRAN	161
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi, 2. naloga

STRAN	163
ŠTEVILKA NALOGE	6 a)
REŠITEV	V Španiji, na Portugalskem, v Italiji

STRAN	163
ŠTEVILKA NALOGE	6 b)
REŠITEV	Osmansko cesarstvo, Apeninski polotok, Rusija, Nizozemska

STRAN	164
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1.
REŠITEV	Po smislu, npr.:

Revolucije med leti 1815 in 1847					
Liberalne revolucije (ime dežele)	Zahteve	Uspeh (+ ali -)	Nacionalna gibanja in upori, vojne (ime dežele)	Zahteve	Uspeh (+ ali -)
Spanija	Ustava	-	Osmansko cesarstvo	Boj Grkov za neodvisnost Vstaja Srbov	+ +/-
Portugalska	Ustava	-	Nizozemska	Belgijci zahtevali neodvisnost	+
Italija	Ustava	-	Rusko cesarstvo	Boj Poljakov za neodvisnost	-
Francija	Razširjena volilna pravica Ukinitev cenzure	-	Apeninski polotok	Boj Italijanov proti oblasti Avstrijcev in Francozov v nekaterih kneževinah in boj za združitev v enotno državo	-
			Srednja in Južna Amerika	Boj portugalskih in španskih kolonij za neodvisnost	+

STRAN	164
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 2.
REŠITEV	Po smislu, npr.: Razlika med avtonomijo in neodvisnostjo je v tem, da ima dežela, ki je avtonomna znotraj večnacionalne države, manj političnih pravic v primerjavi s samostojno, neodvisno državo, ki popolnoma samostojno odloča o vsem.

STRAN	169									
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1.									
REŠITEV	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Vzroki</th> <th>Posledice</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Apeninski polotok</td> <td>- ustava -osvoboditev izpod francoske in avstrijske oblasti in združitev v enotno državo</td> <td>- v večini italijanskih kneževin so jo dobili, vendar ponovno izgubili po zatrtju revolucije – neuspešno - neuspešno</td> </tr> <tr> <td>Kraljevina Francija</td> <td>- delavci zahtevali izboljšanje delavskih razmer</td> <td>- z nekaterimi ukrepi je oblast želela izboljšati položaj delavcev , nato so</td> </tr> </tbody> </table>		Vzroki	Posledice	Apeninski polotok	- ustava -osvoboditev izpod francoske in avstrijske oblasti in združitev v enotno državo	- v večini italijanskih kneževin so jo dobili, vendar ponovno izgubili po zatrtju revolucije – neuspešno - neuspešno	Kraljevina Francija	- delavci zahtevali izboljšanje delavskih razmer	- z nekaterimi ukrepi je oblast želela izboljšati položaj delavcev , nato so
	Vzroki	Posledice								
Apeninski polotok	- ustava -osvoboditev izpod francoske in avstrijske oblasti in združitev v enotno državo	- v večini italijanskih kneževin so jo dobili, vendar ponovno izgubili po zatrtju revolucije – neuspešno - neuspešno								
Kraljevina Francija	- delavci zahtevali izboljšanje delavskih razmer	- z nekaterimi ukrepi je oblast želela izboljšati položaj delavcev , nato so								

		- zahteva po svobodi tiska in splošni volilni pravici	ukrepe ukinili – neuspešno - francija postane republika z izvoljenim predsednikom , po nekaj letih ukinjeno - neuspešno
	Nemška zveza	- zahteva po liberalni vladi, ustavi, svobodi tiska in volilni pravici (liberalno meščanstvo) - zahteva po zemljiški odvezi (kmetje) - združitev v enotno državo	- delno uspešni - neuspešni - neuspešni
	Avstrijsko cesarstvo	- zahteva po odpravi cenzure, svobodi tiska in ustavi - kmetje zahtevali zemljiško odvezo - nacionalna gibanja (madžarsko, slovensko, češko ...) - Slovanski narodi zahtevali enakopravnejši položaj v monarhiji in lasten kulturni razvoj	- sprva ukinjem absolutizem, dobili vsiljeno ustavo, kasneje spet uveden absolutizem – neuspešni - sprejet zakon o zemljiški odvezi z odškodnino – uspešni - neuspešni, nacionalna gibanja so bila na silo zatrta, ponovno uveden absolutizem (Bachov absolutizem ali neoabsolutizem)

STRAN	169
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 2.
REŠITEV	Po smislu, npr.: V Avstrijskem cesarstvu so želela nacionalna gibanja enakopravnejši položaj in lastnem kulturni razvoj, z izjemo Madžarov, ki so želeli, da bi jih z Avstrijo vezal le vladar, sicer pa bi imeli najvišjo stopnjo avtonomije. Italijani in Nemci pa so si prizadevali za enotno državo.

STRAN	169
ŠTEVILKA	Povzemi 3.

NALOGE	
REŠITEV	Po smislu, npr.: Revolucije leta 1848 so bile delno uspešne. Večina nacionalnih gibanj je bilo na silo zatrtih, združitve Italijanov in Nemcev v enotno državo ni uspelo. Tudi meščani so bili s svojimi zahtevami po ustavi, odpravi cenzure in volilni pravici večinoma neuspešni, saj se je po zatrtju revolucij v večini držav obnovil absolutizem. V Avstrijskem cesarstvu so bili uspešni kmetje, ki so zahtevali zemljiško odvezo. Kljub temu pa je zakon o zemljiški odvezi predvidel odkup zemlje, ki so jo kmetje dobili z zemljiško odvezo. To je za mnoge kmete pomenilo zadolževanje in nezmožnost odplačila.

STRAN	170
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Po smislu, npr. Odziv slovenskih kmetov na revolucijo je bil buren, saj so marsikje organizirali upore (uničevali so graščine in obračunavali z zemljiškimi gospodi), kot je opisano v viru 1.

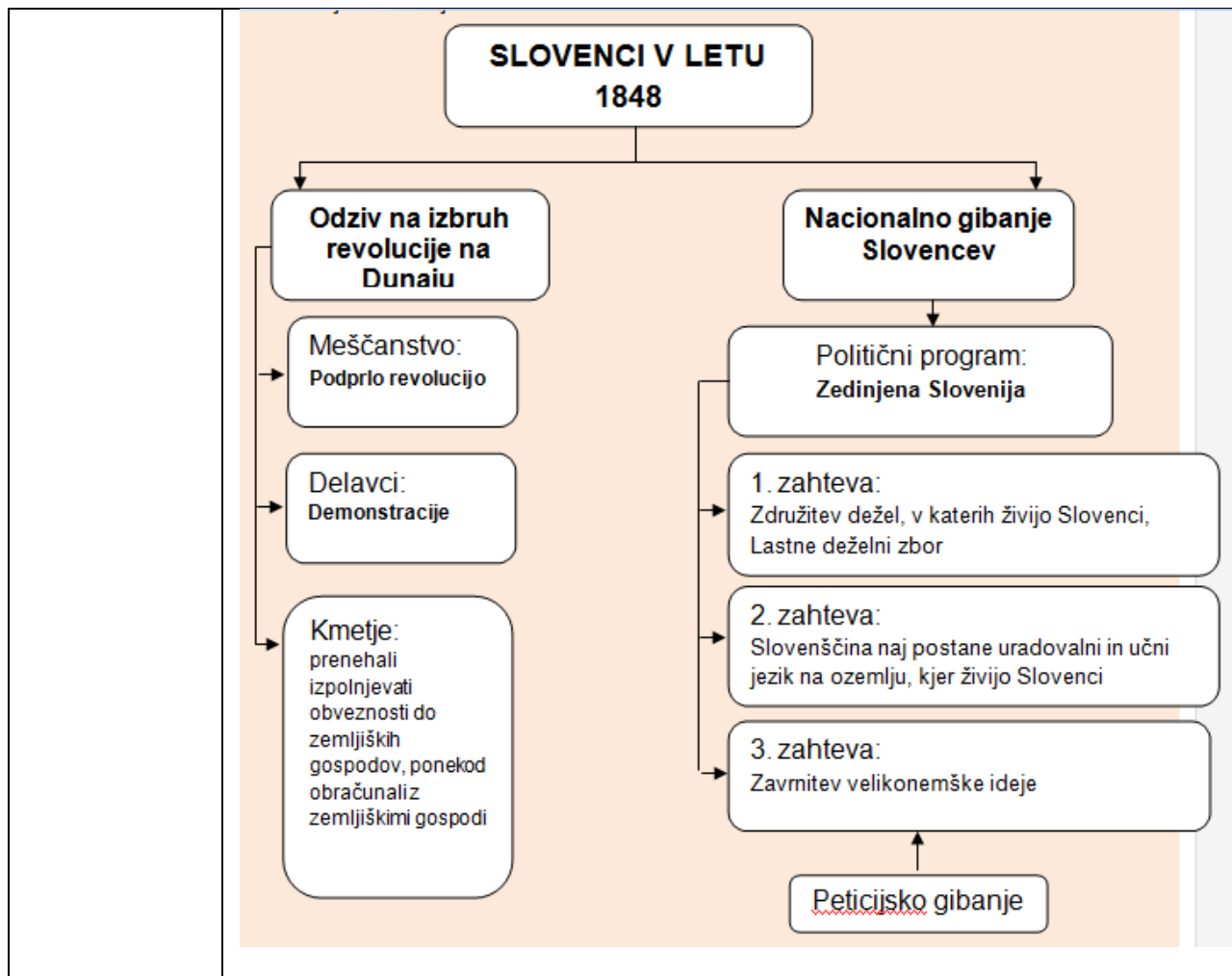
STRAN	170
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	Po smislu, npr. Pisec v viru 2 ni naklonjen početju kmetov, saj je njihovo početje označil za vandalsko, njih pa z zaničevalnim izrazom »kmečka sodrga«.

STRAN	171
ŠTEVILKA NALOGE	3 a)
REŠITEV	– politično razkropljeni narod...v eno kraljestvo zedinili – svoj deželni zbor

STRAN	171
ŠTEVILKA NALOGE	3 b)
REŠITEV	Po smislu, npr.: Druga točka programa se nanaša na rabo slovenskega jezika v šolah in uradih

STRAN	171
ŠTEVILKA NALOGE	3 c)
REŠITEV	– ... Slovenija del Avstrijskega ne nemškega cesarstva – Mi nočemo, da bi bila naša dežela pri nemškem zboru namestovana

STRAN	172
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1
REŠITEV	Po smislu, npr.:

STRAN	172
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 2
REŠITEV	Po smislu, npr.: Revolucionarne zahteve Slovencev so se razlikovale od zahtev Nemcev in Italijanov. Nemci in Italijani so se zavzemali za združitev v enotni državi. Slovenci so želeli z revolucijo doseči večjo enakopravnost znotraj Avstrijskega cesarstva na področju jezika (slovenščina šolski jezik in jezik uradov), lastne parlament in združitev dežel s slovenskim prebivalstvom.

STRAN	172
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 3
REŠITEV	Po smislu, npr.: Slovenci so nasprotovali nemškemu parlamentu v Frankfurtu in s tem velikonemški rešitvi zato, ker so se bali prevlade Nemcev .

STRAN	172
ŠTEVILKA	Povzemi 4

NALOGE	
REŠITEV	Po smislu, npr. Slovanska nacionalna gibanja so zavrnila velikonemško rešitev.

STRAN	173
ŠTEVILKA NALOGE	2
REŠITEV	... pod vodstvom Kraljevine Piemnot Sardinije ... pod kraljem Emenuelom III. ... predsednikom vlade Camillom Cavourjem ... v vojni proti Avstriji ... Avstrija je bila v vojni leta 1859 poražena ... Guiseppe Garibaldi ... z vojaškim pohodom končal vladavino Bourbonov ... združitvijo kraljevine Neapelj in Kraljestva Sardinija ... 1861

STRAN	174
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	... pruski predsednik vlade Otto von Bismarck ... Avstrija poražena (1866) ... razpuščena Nemška zveza ... Nadomestila jo je Severnonemška zveza ... 1871 ...nastala Nemčija brez Avstrije

STRAN	175																		
ŠTEVILKA NALOGE	7																		
REŠITEV	Po smislu, npr.: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #f8d7da;">Avstrijski del</th> <th style="background-color: #d6d8db;">Skupno</th> <th style="background-color: #d1ecf1;">Ogrski del</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Avstrijski cesar</td> <td style="text-align: center;">Franc Jožef (ime vladarja)</td> <td style="text-align: center;">Ogrski kralj</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Lasten</td> <td style="text-align: center;">↔</td> <td style="text-align: center;">Lasten</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">parlament (zakonodajna veja oblasti)</td> <td></td> <td style="text-align: center;">parlament (zakonodajna veja oblasti)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Dunaj (ime prestolnice)</td> <td></td> <td style="text-align: center;">Budim Pešta (ime prestolnice)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Nenemški narodi: Slovenci, Čehi, Slovaki, Poljaki, Hrvati, Italijani</td> <td style="text-align: center;">Skupna področja: Zunanja in obrambna politika – skupna vojska, Finančna politika (trgovina, davki, transport)</td> <td style="text-align: center;">Nemadžarski narodi: Hrvati, vojvodinski Srbi, Romu- ni, Slovaki ...</td> </tr> </tbody> </table>	Avstrijski del	Skupno	Ogrski del	Avstrijski cesar	Franc Jožef (ime vladarja)	Ogrski kralj	Lasten	↔	Lasten	parlament (zakonodajna veja oblasti)		parlament (zakonodajna veja oblasti)	Dunaj (ime prestolnice)		Budim Pešta (ime prestolnice)	Nenemški narodi: Slovenci, Čehi, Slovaki, Poljaki, Hrvati, Italijani	Skupna področja: Zunanja in obrambna politika – skupna vojska, Finančna politika (trgovina, davki, transport)	Nemadžarski narodi: Hrvati, vojvodinski Srbi, Romu- ni, Slovaki ...
Avstrijski del	Skupno	Ogrski del																	
Avstrijski cesar	Franc Jožef (ime vladarja)	Ogrski kralj																	
Lasten	↔	Lasten																	
parlament (zakonodajna veja oblasti)		parlament (zakonodajna veja oblasti)																	
Dunaj (ime prestolnice)		Budim Pešta (ime prestolnice)																	
Nenemški narodi: Slovenci, Čehi, Slovaki, Poljaki, Hrvati, Italijani	Skupna področja: Zunanja in obrambna politika – skupna vojska, Finančna politika (trgovina, davki, transport)	Nemadžarski narodi: Hrvati, vojvodinski Srbi, Romu- ni, Slovaki ...																	

--	--

STRAN	176
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	... vsak ima nedotakljivo pravico do varovanja in negovanja svoje narodnosti in jezika. ... enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, uradu in v javnem življenju ...

STRAN	176
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi 1

REŠITEV					
		Novo ime države	Čas nastanka	Pomembne osebnosti pri združevanju	Ključni dogodki pri združevanju (npr. vojne ...)
	Italijanske države	Kraljevina Italija	1861 (dokončno 1871)	Piemontsko-sardinski kralj Emanuel III. , Pimenotsko-sardinski predsednik vlade Camillo Caovur , Giuseppe Garibaldi	- vojna z Avstrijo in zmaga Italijanov s pomočjo Francije (1859); - pohod Garibaldija s prostovoljci proti severu, ki je končal vladavino Bourbonov v Kraljevini Neapelj; - združitev Kraljevine Neapelj s Kraljevino Piemont-Sardinijo (1861); - Priklučitev Papeške države (1871).
	Nemška zveza	Nemčija	1870	- Pruski cesar Viljem I. in pruski predsednik vlade Otto von Bismarck	- vojna med Avstrijo in Prusijo (1866) s porazom Avstrije; - ustanovitev Severnonemške zveze s kasnejšo pridružitvijo južnonemških držav; - nastanek Nemčije (1870).
Avstrijsko cesarstvo	Avstro-Ogrska	1867	Franc Jožef	- padec Bachovega absolutizma in poraz Avstrije v vojni s Kraljestvom Piemont-Sardinija(1859); - poraz Avstrije v vojni s Prusijo (1866); - ponovno oživele madžarske nacionalne zahteve.	
STRAN	177				
ŠTEVILKA NALOGE	10				
REŠITEV	<p>Že v prvi polovici 19. stoletja so se v njem pojavila nacionalna gibanja. Grki so ob posredovanju Rusije, Francije in Velike Britanije dobili neodvisnost, Srbi pa avtonomijo.</p> <p>V 2. Polovici 19. stoletja se je proces osamosvajanja nadaljeval. Neodvisne države na Balkanu so postale Srbija, Črna gora in Romunija.</p>				

STRAN	177
-------	-----

ŠTEVILKA NALOGE	12
REŠITEV	... priložnost za širjenje vpliva na nekatere dele osmanskega ozemlja. ... zaradi svojega položaja postal interesno območje večjih evropskih držav.

STRAN	179
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi a)
REŠITEV	DRŽI

STRAN	179
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi b)
REŠITEV	NE DRŽI Prve moderne politične stranke so začele nastajati z razvojem demokracije v drugi polovici 19. stoletja

STRAN	179
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi c)
REŠITEV	DRŽI

STRAN	181
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <p>V prvi polovici 19. stoletja se je med Slovenci začela krepiti zavest o slovenskem jeziku. Nekateri posamezniki, med njimi France Prešeren in Jernej Kopitar, so začeli razmišljati o enotnem črkopisu. Do tedaj je bila v veljavi bohoričica, ki jo je želel Jernej Kopitar nadomestiti z drugim črkopisom. Zaradi tega sta se s Prešernom zapletla v abecedno vojno, saj Prešeren ni podpiral Kopitarjevega predloga.</p> <p>Bohoričico je nekoliko kasneje zamenjala gajica, črkopis, ki ga je razvil Ljudevit Gaj. Ljudevit Gaj je bil pobudnik gibanja za združitev vseh južnih Slovanov. To gibanje se je imenovalo ilirizem, ki pri Slovencih ni dobilo širše podpore. Zlasti dva vidnejša kulturna kroga, Prešernov in Bleiweisov, sta ilirizem zavrnila, sprejela pa sta črkopis gajico. Uveljavil se je po zaslugi takratnega časopisa Kmetijske in rokodelske novice, katerih urednik je bil Bleiweis. Kmetijske in rokodelske novice so bile za takratni čas zelo pomemben časopis, saj so s članki v slovenščini krepile slovensko narodno identiteto. Poleg časopisa je na pomen narodne identitete in slovenščine vplival tudi pesniški almanah Kranjska čbelica. V Almanahu so objavljali svoje pesmi takratni vidni Slovenci: Matija čop, Andrej Smole, France Prešeren.</p>

STRAN	182
-------	-----

ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	Po smislu, npr.: Največ čitalnic je bilo na Štajerskem in na Goriškem. To sta bili deželi, kjer je bil delež slovenskega prebivalstva manjši oziroma se je močneje čutil vpliv Nemcev (na Štajerskem) in Italijanov (na Goriškem).

STRAN	183
ŠTEVILKA NALOGE	7
REŠITEV	Po smislu, npr.: Največ taborov je bilo na Goriškem in Štajerskem.

STRAN	184																					
ŠTEVILKA NALOGE	9																					
REŠITEV	<p>Po smislu, npr.:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Čitalnice</th> <th>Tabori</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Organizatorji</td> <td>Mladostlovinci</td> <td>Mladostlovinci (kasneje tudi Starostlovinci)</td> </tr> <tr> <td>Območje/Del današnjega slovenskega ozemlja</td> <td>Štajerska, Goriška, Kranjska</td> <td>Štajerska, Goriška, Kranjska</td> </tr> <tr> <td>Prostor srečevanja</td> <td>V manjših prostorih (v mestih ali trgih)</td> <td>Na prostem</td> </tr> <tr> <td>Udeleženci (družbeni sloji)</td> <td>Narodno zavedni meščani</td> <td>Vsi družbeni sloji</td> </tr> <tr> <td>Vsebina/zahteve</td> <td>Kulturne prireditve z recitali, koncerti, govori, predavanji, igrami</td> <td>Uresničitev programa Zedinjena Slovenija: enakopravnost narodov v monarhiji, uveljavitev slovenščine v šolah in uradih</td> </tr> <tr> <td>Cilj</td> <td>Krepitev slovenske narodne zavesti in razvoj slovenskega jezika</td> <td>Politično in narodno ozaveščanje</td> </tr> </tbody> </table>		Čitalnice	Tabori	Organizatorji	Mladostlovinci	Mladostlovinci (kasneje tudi Starostlovinci)	Območje/Del današnjega slovenskega ozemlja	Štajerska, Goriška, Kranjska	Štajerska, Goriška, Kranjska	Prostor srečevanja	V manjših prostorih (v mestih ali trgih)	Na prostem	Udeleženci (družbeni sloji)	Narodno zavedni meščani	Vsi družbeni sloji	Vsebina/zahteve	Kulturne prireditve z recitali, koncerti, govori, predavanji, igrami	Uresničitev programa Zedinjena Slovenija: enakopravnost narodov v monarhiji, uveljavitev slovenščine v šolah in uradih	Cilj	Krepitev slovenske narodne zavesti in razvoj slovenskega jezika	Politično in narodno ozaveščanje
	Čitalnice	Tabori																				
Organizatorji	Mladostlovinci	Mladostlovinci (kasneje tudi Starostlovinci)																				
Območje/Del današnjega slovenskega ozemlja	Štajerska, Goriška, Kranjska	Štajerska, Goriška, Kranjska																				
Prostor srečevanja	V manjših prostorih (v mestih ali trgih)	Na prostem																				
Udeleženci (družbeni sloji)	Narodno zavedni meščani	Vsi družbeni sloji																				
Vsebina/zahteve	Kulturne prireditve z recitali, koncerti, govori, predavanji, igrami	Uresničitev programa Zedinjena Slovenija: enakopravnost narodov v monarhiji, uveljavitev slovenščine v šolah in uradih																				
Cilj	Krepitev slovenske narodne zavesti in razvoj slovenskega jezika	Politično in narodno ozaveščanje																				
STRAN	185																					
ŠTEVILKA NALOGE	10																					
REŠITEV	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>Katoliška narodna stranka</td> <td>Narodno napredna stranka</td> <td>Jugoslovanska socialdemokratska (delavska)</td> </tr> </table>		Katoliška narodna stranka	Narodno napredna stranka	Jugoslovanska socialdemokratska (delavska)																	
	Katoliška narodna stranka	Narodno napredna stranka	Jugoslovanska socialdemokratska (delavska)																			

Leto nastanka	1894	1896	1896
Večinski volivci	Kmetje	Izobraženi meščani	Delavci
Za kakšen položaj Slovencev v monarhiji se je zavzemala?	Enakopraven položaj Slovencev z drugimi narodi v monarhiji	Enakopraven položaj Slovencev z drugimi narodi v monarhiji	Tesnejša povezava z južnoslovanskimi delavci
Za kakšno volilno pravico se je zavzemala?	Splošna in enaka volilna pravica za moške	Splošna in neenaka volilna pravica za moške	Splošna in enaka volilna pravica za moške
Drugi poudarki programa	Katoliške vrednote, reševanje socialnega položaja najrevnejših slojev	Gospodarski liberalizem, manjši vpliv Cerkve v družbi	Izboljšanje položaja delavcev

Po smislu, npr.:

Podobnosti:

Vse stranke so se zavzemale za splošno volilno pravico za moške in za enakopraven položaj Slovencev v monarhiji.

Razlike:

Katoliška narodna stranka je poudarjala katoliške vrednote, Narodno napredna stranka pa se je zavzemala za manjši vpliv Cerkve v družbi. Delavska stranka je bila osredotočena na izboljšanje položaja delavcev.

STRAN	187		
ŠTEVILKA NALOGE	12		
REŠITEV		Področje delovanja	Dosežki
	Fritz Pregl	Kemija	Ukvarjal se je z organsko kemijo.
	Jožef Stefan	Fizika	Najbolj znan po fizikalnem zakonu s katerim je določil temperaturo površine Sonca.

	Franc Miklošič	Jezikoslovje	Razprave s področja (slovanskega) jezikoslovja.
	Janez Puh	Mehanika	Izpopolnil kolo, prvi izdelal motocikel, izdeloval avtomobile.
	Edvard Rusjan	Letalstvo	Z bratom izdelal dvokrilno letalo.
	Anton Codelli	Avtomobilizem	Izumi na področju avtomobilizma (npr. električni vžigalnik za motorna vozila, ki je preprečeval vžig vozila).

STRAN	187
ŠTEVILKA NALOGE	13 a)
REŠITEV	Slovenska matica, Deželni muzej, Deželno gledališče Po smislu, npr.: S temi ustanovami se je krepila narodna identiteta Slovencev, razvijala sta se slovenski jezik in literatura.

STRAN	187
ŠTEVILKA NALOGE	13 b)
REŠITEV	1821 kongresa Svete aliansa na prelomu v 20. Stoletje vodovod kanalizacijo elektriko tramvaj 1849 v Ljubljano pripeljal prvi vlak

STRAN	188						
ŠTEVILKA NALOGE	Povzemi						
REŠITEV	<table border="1"> <thead> <tr> <th>TRDITEV</th> <th>DRŽI/NE DRŽI</th> <th>UTEMELJITEV</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Med prebivalstvom današnjega slovenskega ozemlja je v 1. polovici 19. stoletja rastle zavest o pomenu slovenskega jezika.</td> <td>DRŽI</td> <td>Na to je vplivala tudi romantika, ki je kazala zanimanje za ljudske jezike in ljudsko izročilo.</td> </tr> </tbody> </table>	TRDITEV	DRŽI/NE DRŽI	UTEMELJITEV	Med prebivalstvom današnjega slovenskega ozemlja je v 1. polovici 19. stoletja rastle zavest o pomenu slovenskega jezika.	DRŽI	Na to je vplivala tudi romantika, ki je kazala zanimanje za ljudske jezike in ljudsko izročilo.
TRDITEV	DRŽI/NE DRŽI	UTEMELJITEV					
Med prebivalstvom današnjega slovenskega ozemlja je v 1. polovici 19. stoletja rastle zavest o pomenu slovenskega jezika.	DRŽI	Na to je vplivala tudi romantika, ki je kazala zanimanje za ljudske jezike in ljudsko izročilo.					

	Pomemben časopis na Slovenskem je bil Kmetijske in rokodelske novice.	DRŽI	Namenjene so bile širokemu krogu slovenskih bralcev, čeprav so najprej dajale nasvete obrtnikom in kmetom s poljudnimi članki v slovenščini.
	Janez Bleiweis je z izdajanjem časopisa v slovenščini prispeval k uveljavljanju slovenščine.	DRŽI	Z objavo poljudnih in leposlovnih prispevkov je vplival na utrditev enotnega slovenskega jezika in črkopisa gajice.
	Ustavna doba Slovencev ni prinesla možnosti za kulturno delovanje.	NE DRŽI	Z ustavno dobo je spet oživel kulturno delovanje Slovencev. V tem obdobju so začela nastajati številna društva (čitalnice, Južni Sokol, Slovenska matica), ki so krepila zavest o slovenskem jeziku in narodni identiteti.
	Čitalnice so bile namenjene političnemu delovanju Slovencev.	NE DRŽI	Bile so namenjene kulturnemu delovanju in tako krepile narodno zavest Slovencev.
	V taborsko gibanje so slovenski politiki želeli vključiti čim več ljudi	DRŽI	Želeli so vključiti najštevilčnejši družbeni sloj - kmete.
	Mladostlovenci so bili konservativno usmerjeni.	NE DRŽI	Bili so liberalno usmerjeni. Zavzemali so se za svobodno gospodarstvo in razširitev volilne pravice na vse moške ter za enakopravnost Slovencev v monarhiji.
	Konec 19. stoletja so na Slovenskem nastale tri politične stranke.	DRŽI	Katoliška narodna stranka, Narodno napredna stranka in Jugoslovanska socialdemokratska stranka.
	Po smislu, npr.:		

STRAN	193
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	1849

STRAN	193
ŠTEVILKA NALOGE	5
REŠITEV	Po smislu, npr.: Pisec doživlja pojav telegrafa v naših krajih z navdušenjem, saj ga ima za eno najiminenitnejših iznajdb tistega časa. Navdušen je nad hitrostjo prenašanja informacij iz kraja v kraj.

STRAN	193
ŠTEVILKA NALOGE	6
REŠITEV	Po smislu, npr.: Zaporedje Morsejevih znakov pomeni mednarodno dogovorjeni znaka za klic

	na pomoč (SOS).
--	-----------------

STRAN	194
ŠTEVILKA NALOGE	8
REŠITEV	Po smislu, npr.: Da sta telegraf in telefon »pomanjšala svet« pomeni, da sta s hitrim prenosom informacij na daljavo povezala in omogočila komunikacijo z oddaljenimi kraji.

STRAN	194
ŠTEVILKA NALOGE	9
REŠITEV	

STRAN	195
ŠTEVILKA NALOGE	10
REŠITEV	Mračna, nezdrava prebivališča Prekomerna nakopičenost ljudi, odsotnost čistega zraka in neposredne svetlobe pomanjkanje neizogibno potrebnih zdravstvenih okoliščin

STRAN	195
ŠTEVILKA NALOGE	14
REŠITEV	<ul style="list-style-type: none"> – Odkritje anestetikov – Odkritje kemikalije proti zastrupitvi krvi – Luis Pasteur ...cepivo proti steklini...postopek pasterizacije – Robert Koch ...povzročitelja tuberkuloze in kolere ...začel poudarjati sterilizacijo kirurških pripomočkov

STRAN	196
ŠTEVILKA NALOGE	16
REŠITEV	Po smislu, npr.: Napredek v tehniki in zdravstvu je močno vplival na življenje ljudi. Novi izumi (avtomobil, tramvaj) sta ljudem omogočila hitrejše premagovanje večjih razdalj, telefon in telegraf pa sta omogočila komunikacijo na daljavo.

	Napredek v medicini in zdravstvu je podaljšal življenjsko dobo ljudi, predvsem pa je zmanjšal umrljivost zaradi nehigiene. Uporaba anestezije pri operacijah je olajšala operativne posege in omogočila operacije brez bolečin.
--	---

STRAN	198
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	Povpraševanje po ženski in otroški delovni sili Pogosto lačni zaradi dolgega delovnika utrujeni Delali so 12 ur dnevno... nadzorniki dela med delom topli Pogoste smrti otrok

STRAN	199
ŠTEVILKA NALOGE	4
REŠITEV	odzvali z uporomo krivili stroje jih namerno uničevali sčasoma začeli povezovati ter ustanovljati sindikate, politične stranke in zadruga

STRAN	203
ŠTEVILKA NALOGE	1
REŠITEV	<pre> graph TD A[Ideal meščanskega] --> B[moškega] A --> C[ženske] B --> D["služi denar moč (sila) vključen v javno življenje"] C --> E["skrb za dom in družino odmaknjena iz javnega življenja dobrota zvičajnost neutrudna, delovna"] D --> F[Odnos] E --> F F --> G["Ljubezen med partnerjema Izkazovanje zanimanja drug za drugega obzirnost in potrpežljivost"] </pre> <p>The diagram illustrates the 'Ideal meščanskega' (Male ideal) which branches into 'moškega' (male) and 'ženske' (female). The male ideal is characterized by serving money, strength, and being part of public life. The female ideal is characterized by care for home and family, being removed from public life, and traits like kindness and hardworking. Both lead to a relationship ('Odnos') characterized by love, mutual interest, and patience.</p>

STRAN	204
ŠTEVILKA NALOGE	3
REŠITEV	Sorodniki skrbeli tudi za bolne in umirajoče veliko pripravljeno na pomoč med sorodniki, ki so živeli v istem gospodinjstvu Sorodniki so tu pogosto prevzeli nadzor nad majhnimi otroki ali gospodinjska opravila sorodniki pomagali tudi pri iskanju dela in posredovanju pri njem

STRAN	204
ŠTEVILKA NALOGE	4 a)
REŠITEV	Po smislu, npr.: Meščanski otroci so bili deležni manj telesnih kazni, kot delavski. Imeli so pristnejši stik z materami, delavski otroci pa so bili pogosto prepuščeni sami sebi ali so celo pazili mlajše brate in sestre, ker so bile matere zaposlene v tovarni. Meščanske otroke so vzgajali v skladu s spolom (dečki so hodili v šolo, deklice so vzgajali za vlogo bodoče žene in matere). Tudi delavske deklice so vzgajali za bodoče matere in žene, vendar tako, da so že zelo zgodaj opravljale gospodinjska dela. Meščanske deklice so učili lepega vedenja, znanja jezika, igranja klavirja. Delavski otroci so pogosto začeli zgodaj delati v tovarnah in tako pomagali preživljati družino, kar meščanskim otrokom ni bilo treba.

STRAN	204
ŠTEVILKA NALOGE	4 b)
REŠITEV	Po smislu, npr.: Podobnosti med meščanskimi in delavskimi otroki je bila v tem, da je vzgoja potekala v skladu s spolom. Dečkom je bila namenjena vloga družinskega poglavarja, deklicam pa vloga žene in matere.